

Brüssel, 25.4.2018
COM(2018) 234 final

2018/0111 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (uuesti sõnastatud)

{SWD(2018) 127 final} - {SWD(2018) 128 final} - {SWD(2018) 129 final} -
{SWD(2018) 145 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

ELi liikmesriikide avalik sektor toodab tohututes kogustes andmeid, näiteks meteoroloogiaandmeid, digitaalseid maakaarte, statistikat ja õiguslast teavet. Selline teave on digitaalse majanduse jaoks väärtuslik ressurss. Tegemist pole mitte üksnes andmepõhiste teenuste ja rakenduste tootmise seisukohast väärtusliku toormaterjaliga, vaid ühtlasi aitab selline teave tõhustada era- ja avaliku sektori teenuste pakkumist ja suurendab otsustusprotsessi teadmispõhisust. Seepärast on EL juba aastaid propageerinud avaliku sektori teabe taaskasutamist.

17. novembril 2003 võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/98/EÜ avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (edaspidi „avaliku sektori teabe direktiiv“). Direktiivi eesmärk oli soodustada avaliku sektori teabe taaskasutamist kogu liidus; selleks ühtlustati taaskasutamise baastingimusi ja kõrvaldati taaskasutamise peamised takistused siseturul. Direktiiviga kehtestati sätted diskrimineerimiskeelu, tasude, ainuõiguste korra, läbipaistvuse, litsentsimise ja praktiliste vahendite kohta, mis hõlbustavad avaliku sektori teabe leidmist ja taaskasutamist.

2013. aasta juulis muudeti direktiivi 2003/98/EÜ direktiiviga 2013/37/EL, et julgustada liikmesriike muutma võimalikult paljud avaliku sektori valduses olevad materjalid taaskasutatavaks. Muudatustega kohustati lubama üldiselt kättesaadavate avalike andmete taaskasutamist, laiendati direktiivi kohaldamisala, et hõlmata avalike raamatukogude, muuseumide, ja arhiivide dokumendid,¹ kehtestati tasu võtmise vaikimisi kehtivad normid, mille kohaselt piirdub tasu teabe paljundamise, esitamise ja levitamise piirkuluga, ning kohustati avaliku sektori asutusi suurendama tasude kohaldamise normide ja tingimuste läbipaistvust. Kõik 28 ELi liikmesriiki võtsid muutmisdirektiivi üle oma siseriiklikku õigusesse.

Direktiivi artiklis 13 on sätestatud, et Euroopa Komisjon vaatab direktiivi kohaldamise läbi ja esitab tulemused koos võimalike muutmissettepanekutega enne 18. juulit 2018. Komisjon vaatas direktiivi kohaldamise läbi ja avaldas selle tulemuste põhjal hindamisaruande². Aruandes tõdeti, et direktiiv aitab jätkuvalt kaasa talle seatud peamise poliitilise eesmärgi saavutamisele, kuid selleks, et Euroopa majandus ja ühiskond saaksid avaliku sektori teabest täit kasu, tuleb lahendada rida küsimusi. Küsimused puudutavad selliseid teemasid nagu tehniliselt kõlblike vahendite abil pakutav reaalarajajuurdepääs dünaamilistele andmetele, väärtuslike avalike andmete ohtram pakkumine taaskasutamiseks, ainuõiguslike kokkulepete uute vormide tekke välistamine, piirkulul põhineva tasu põhimõttest tehtavate erandite piiramine ning avaliku sektori teabe direktiivi ja teatavate sellega seotud õiguslike vahendite vaheliste seoste selgitamine.

Käesolevas ettepanekus kavatsetakse nimetatud teemasid käsitleda ning kohandada direktiivi vastavalt andmehalduse ja -kasutuse viimase aja arengule. Üldeesmärk on aidata tugevdada ELi andmemajandust läbi taaskasutamiseks kättesaadava avaliku sektori teabe hulga

¹ Direktiivi artiklis 2 määratletud mõistet „dokument“ tuleks mõista üldiselt ning see hõlmab ka selliseid nähtusi nagu andmed ja sisu.

² SWD(2018) 145.

suurendamise, tagada aus konkurents ja lihtne juurdepääs avaliku sektori teabel põhinevatele turgudele ning laiendada piiriülest andmepõhist innovatsiooni.

Ühtlasi moodustab avaliku sektori teabe direktiivi läbivaatamine olulise osa avaliku sektori rahastatud andmete juurdepääsetavuse ja taaskasutatavuse algatusest, mille komisjon kuulutas välja digitaalse ühtse turu strateegia vahekokkuvõttes³.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek on suunatud digitaalse ühtse turu strateegia eesmärkide saavutamisele ja on kooskõlas olemasolevate õigusaktidega.

See vastab kehtivatele andmekaitsealastele õigusaktidele, täpsemalt isikuandmete kaitse üldmäärusele⁴ ja muudetud e-privaatsuse eeskirjadele⁵. On ilmselge, et andmekaitseõiguse ja avaliku sektori teabe taaskasutamise vaheline seos – st et nii avaliku sektori asutus kui ka taaskasutaja peavad täielikult järgima andmekaitseõigust – moodustab kindla osa liidu õigusest.

Ettepanekuga soovitakse ka täpsustada avaliku sektori teabe direktiivi ning andmebaaside direktiivi artiklis 7 sätestatud *sui generis* õiguse vahelist seost⁶. Ettepanekuga ei muudeta andmebaase koostavatele avaliku sektori asutustele artikliga 7 ette nähtud kaitset ega muudeta praegusel direktiivil põhinevat õiguslikku olukorda, kus avaliku sektori asutustel on keelatud tugineda *sui generis* kaitseõigusele, et keelata või piirata andmebaasides sisalduvate andmete taaskasutamist.

Lisaks muule võetakse ettepanekus arvesse ka isikustamata andmete vaba liikumise määruise ettepanekut,⁷ mis pärast selle vastuvõtmist tagab andmete säilitamise ja muude andmetöötlusteenuste vallas konkurentsipõhise lõimitud siseturu ning täiendab avaliku sektori teabe direktiivi.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev ettepanek täiendab teisi digitaalse ühtse turu strateegiaga seotud algatusi, luues kogu liidus õiged tingimused paremaks juurdepääsuks avaliku sektori andmetele ja nende taaskasutamiseks.

Ettepanek on kooskõlas suunistega, mille komisjon on avaldanud andmete jagamise kohta ettevõtjate vahel ning ettevõtjate ja avaliku sektori vahel⁸ ning mis põhineb teatisega „Euroopa andmepõhise majanduse rajamine“⁹ algatatud avalikul arutelul. Suunistes käsitletakse laia teemaderingi, mis seondub üha kasvavate andmehulkade jagamisega, mida

³ COM(2017) 228 final.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus).

⁵ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse eraelu austamist ja isikuandmete kaitset elektroonilise side puhul ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2002/58/EÜ, COM(2017) 10 final.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiiv 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta.

⁷ COM(2017) 495 final.

⁸ SWD(2018) 125.

⁹ COM(2017) 9 final.

tihti luuakse automaatselt seadmetes või asjade interneti ja muude uute tehnoloogiatega seotud protsessides.

Juurdepääsu avaliku sektori teabele ja selle taaskasutamist peetakse suurandmete analüüsi ja tehisintellekti valdkondade arengu oluliseks ergutajaks. Selles kontekstis täiendab ettepanek algatust järgmise põlvkonna superarvutite loomiseks, mis suudaksid töötada olemasolevast kiireimast arvutist kümme korda kiiremini ning mis on vajalikud üha kasvavate andmehulkade kombineerimiseks, kõrvutamiseks ja ühendamiseks. EL püüab asuda selles valdkonnas juhtpositsioonile 1 miljardi euro suuruse avaliku sektori investeringuga ühisettevõttesse, mille eesmärk on luua 2023. aastaks kõrgjõudlusega andmetöötluse võrgustik¹⁰.

Avaliku sektori teabe direktiiv on õigusakt, mis võimaldab rakendada avaliku sektori teabe taaskasutamist hõlbustavat horisontaalset poliitikat. Samas jääb see kooskõlla oma ala õigusaktidega, millega on ette nähtud konkreetsete valdkondade andmetele juurdepääsu ja nende taaskasutamise tingimused.

Näiteks juurdepääs transpordisektoris loodud asjaomastele andmetele ja nende taaskasutamine on tagatud õigusaktidega mitmeliigilisi liikumisvõimalusi käsitlevate teabeteenuste osutamisega kohta kogu ELis¹¹. Energeetikasektoris sisaldab hiljutine uuestisõnastatud elektrienergia direktiivi ettepanek¹² sätteid, millega antakse tarbijatele võimalus anda kolmandatele isikutele juurdepääs oma tarbimisandmetele, veesektoris aga on komisjon pakkunud olmevee kvaliteedi direktiivi¹³ läbivaatamise raames välja sätteid veeparametrite andmete jagamise kohta. Kui need reeglid lähtuvad konkreetsete sektorite probleemidest ja keskenduvad spetsiifilistele andmetikele, siis käesoleva ettepanekuga nähakse ette horisontaalne raamistik taaskasutamise tingimuste minimaalseks ühtlustamiseks kõigis valdkondades ja sektorites.

Ettepanek on kooskõlas ka INSPIRE direktiiviga¹⁴ ja lähtub sellest; INSPIRE direktiiviga on kehtestatud õiguslik ja tehnilise koostalitlusvõime alane raamistik avalike asutuste valduses olevate ruumiandmete jagamiseks seoses keskkonnapoliitika ning keskkonda mõjutavate põhimõtete ja tegevustega. Seega kohaldatakse ruumiandmete suhtes nii avaliku sektori teabe direktiivi kui ka INSPIRE direktiivi. Kui INSPIRE direktiivis keskendutakse andmetele juurdepääsu mudelite tehnilistele aspektidele ja haldusasutuste vahelisele kohustuslikule andmejagamisele, siis avaliku sektori andmete direktiiv reguleerib ruumiandmetike taaskasutamist, sealhulgas nende taaskasutamise tingimusi kolmandatele isikutele. Suurema õiguskindluse huvides on ettepanekus täpsustatud nende kahe direktiivi seost.

Ettepanek tugineb ka komisjoni algatustele vaba juurdepääsu ja avatud teaduse vallas, näiteks teadusandmetele juurdepääsu ja nende säilitamist käsitlevale soovitusel,¹⁵ mis vaadati läbi

¹⁰ COM(2018) 8 final.

¹¹ Komisjoni 31. mai 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/1926, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/40/EL seoses mitmeliigilisi liikumisvõimalusi käsitlevate teabeteenuste osutamisega kogu ELis.

¹² Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv elektrienergia siseturu ühiseeskirjade kohta (uuesti sõnastatud), COM/2016/0864 final/2.

¹³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv olmevee kvaliteedi kohta (uuesti sõnastatud), COM/2017/0753 final.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE).

¹⁵ C(2018) 2375.

koos avaliku sektori teabe direktiiviga. Ettepanek täiendab ka meetmeid, mis toetavad avatud teaduse aluseks olevaid töövahendeid ja teenuseid ning edendavad üleeuroopalist ressursidele juurdepääsu kanalit Euroopa avatud teaduse pilve kontekstis.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Avaliku sektori teabe direktiiv võeti vastu ELi toimimise lepingu artikli 114 põhjal (ELi lepingu artikkel 95), kuna selle sisu hõlmab siseturu nõuetekohast toimimist ja teenuste vaba ringlust. Seepärast tuleb kõnealust direktiivi muuta samadel alustel.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. See eeldab positiivset hinnangut kahes aspektis, milleks on vajalikkuse kontroll ja ELi lisandväärtuse kontroll.

Vajalikkuse kontrolli käigus hinnatakse, kas liikmesriikidel on võimalik ettepaneku eesmäärke piisaval määral saavutada. Avaliku sektori teabe vaba taaskasutamise allesjäänud tõkete kõrvaldamist ja samaaegset õigusliku raamistiku kohandamist arenevale digitaalsele sotsiaal-majanduslikule keskkonnale pole liikmesriikidel võimalik üksi saavutada. Riikide lahknevad õiguslikud lahendused pärsiksid tõenäoliselt üha levivat piiriülese taaskasutamise suundumust ning ELi liikmesriikide „avatud andmeteks valmisoleku“ tasemete erinevus püsiks või kasvaks, mõjutades negatiivselt digitaalse ühtse turu ühtlust ja konkurentsi. Kavandatavad meetmed on proportsionaalsed, kuna siseriikliku sekkumisega poleks võimalik saavutada samu tulemusi (rohkem vabalt taaskasutatavat avalikku sektori teavet) ning tagada seejuures kogu ühtsel turul konkurentsipõhine ja mittediskrimineeriv keskkond. Kavandatavaid meetmeid võib käsitada järjekordse sammuna avaliku sektori teabe täieliku taaskasutatavuseks kättesaadavuse suunas, mille liikmesriigid võtsid poliitiliseks eesmärgiks juba 2003. aastal ja mida nad 2013. aastal veel kord kinnitasid. Teadusinfo puhul piirdub ettepanek aga teadusandmete õiguspärase taaskasutatavuse tagamisega ning üksnes selliste teadusandmetega, mis on siseriiklikus õiguses sätestatud kohustustest või teadusuuringuid rahastavate asutustega sõlmitud lepingutest tulenevalt juba vabalt kättesaadavaks tehtud. Ettepanekuga ei kehtestata ühetaolisi eeskirju teaduslikele andmetele juurdepääsu ja nende taaskasutatavuse tagamiseks ning jäetakse nende määratlemine liikmesriikide pädevusse.

Ettepanek on saanud positiivse hinnangu ka ELi lisaväärtuse seisukohalt. Seda kinnitas ühemõtteliselt avaliku sektori teabe direktiivi praeguse versiooni hindamine,¹⁶ mille käigus ilmnes, et direktiivi peetakse oluliseks instrumendiks, mis on julgustanud riikide ametivõime tegema kogu ELis kättesaadavaks rohkem avaliku sektori andmeid ning aidanud rajada kogu ELi hõlmavat avaliku sektori teabel põhinevate toodete ja teenuste turgu.

• Proportsionaalsus

Ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega, kuna selle sätted ei lähe kaugemale, kui on tuvastatud probleemide lahendamiseks ja seatud eesmärkide saavutamiseks vajalik.

¹⁶ SWD(2018) 145.

Ettepaneku sisuks on tasakaalustatud ja samas täpselt suunatud poliitiline sekkumine. Kuna uued nõuded keskenduvad valdkondadele, kus on tarvis muudatusi, vähendab ettepanek nõuete täitmisega seotud tarbetut koormust valdkondades, kus muudatused pole hädavajalikud ja nende tegemine on keerukas. Pealegi on direktiivi eelmise versiooni läbiproovitud sekkumisloogika (tagada esimese sammuna konkurentsipõhine avaliku sektori teabe taaskasutamise turg ja kehtestada seejärel taaskasutamise lubamise kohustus) osutunud tõhusaks strateegiaks, mis tagab eesmärkide saavutamise kõikide direktiivi reguleerimisalasse kaasatud kategooriate asutuste puhul, võimaldades samas küllaldast kohanemisaega.

Lisatud mõjuhindang¹⁷ sisaldab üksikasjalikumalt infot käesoleva seadusandliku ettepaneku valikuvõimaluste proportsionaalsuse ja kulutõhususe kohta.

- **Vahendi valik**

Ettepanekuga tehakse direktiivis 2003/98/EÜ olulisi muudatusi ja lisatakse mitmeid uusi sätteid. Selguse huvides on tehtud ettepanek kasutada uuestisõnastamise meetodit. Kuna uuestisõnastatavaks õigusaktiks on direktiiv, tehakse ettepanek samuti direktiivi kohta, et toetada õigusloome järjepidevust ja lihtsustada akti ülevõtmist liikmesriikide õigusse.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Kuna senine avaliku sektori teabe direktiiv oli osaks õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmist (REFIT), tuli seda hinnata. Vastavalt parema õigusloome suunistele kasutati hindamiseks tulemuslikkuse, tõhususe, sidususe, asjakohasuse ja sekkumise ELi lisaväärtuse kriteeriume. Hinnati ka sekkumise majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõju. Hindamise eesmärk oli leida võimalusi reguleerimiskulude vähendamiseks ja lihtsustada olemasolevaid õigusakte, ilma et see pärsiks nende aluseks olevate poliitiliste eesmärkide saavutamist.

Hindamisaruandest¹⁸ nähtus, et avaliku sektori teabe direktiiv toimib üldiselt hästi. See aitab endiselt saavutada oma poliitilisi põhieesmärke, nimelt ergutada digitaalse sisu turu avaliku sektori teabel põhinevate toodete ja teenuste osa, ergutada avaliku sektori teabe piiriülest kasutamist ja vältida ELi turul konkurentsimoonutusi. Ühtlasi on sel olnud positiivne mõju läbipaistvusele, kodanike võimestamisele ja avaliku sektori tõhususele.

Samas osutab aruanne ka mitmele küsimustele, mis tuleks lahendada, et avaliku sektori teabe potentsiaali Euroopa majanduse ja ühiskonna huvides täielikult ära kasutada: nendeks on sobivate tehniliste vahenditega pakutav reaalarajajuurdepääs dünaamilistele andmetele; väärtusliku avaliku teabe taaskasutamise rahaliste ja muude piirangute vähendamine; tõdemus, et tihti ei loo asjaomaseid andmeid avalik sektor ise, vaid neid luuakse riigi osalusega äriühingute osutatavate üldhuviteenuste osutamise käigus ja avaliku sektori rahastatud teadusuuringute raames; uute ainuõiguslike kokkulepete teke; erandite tegemine võetava tasu piirkulupõhisuse põhimõttest ning avaliku sektori teabe direktiivi ja mõnede sellega seotud õigusaktide seosed.

¹⁷ SWD(2018) 127.

¹⁸ SWD(2018) 145.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Komisjoni konsultatsioonid avaliku sektori teabe direktiivi läbivaatamise üle kestsid 2017. aasta juunist 2018. aasta jaanuari lõpuni. Eesmärgiks oli hinnata direktiivi toimimist, kaaluda läbivaatamise ulatust ning arutada eri poliitikavariante. Konsultatsioonimenetluse käigus küsiti arvamusi nii avaliku sektori teabe valdajatelt (avaliku sektori asutustelt) kui ka taaskasutajatelt (avalik-õiguslikelt, eraõiguslikelt, äriisikult ja mitteäriisikult).

Esialgne mõjuhindang avaldati eraldi parema õigusloome veebilehel ja selle kohta sai tagasisidet anda nelja nädala jooksul (18. septembrist 2017 kuni 16. oktoobrini 2017). Vastuseid saatsid seitse sidusrühma.

Veebipõhise avaliku arutelu dokument avaldati eraldi konsultatsioonide veebilehel ja selle kohta sai tagasisidet anda 12 nädala jooksul (19. septembrist 2017 kuni 15. detsembrini 2017). Osalema olid oodatud kõik huvirühmad, sh valitsused, infosu valdajad ja kasutajad avalikus sektoris ning selle äriisikult ja mitteäriisikult eesmärkidel taaskasutajad, eksperdid ja teadlased, samuti kodanikud. Veebiküsimustik hõlmas nii hinnangut kehtiva direktiivi rakendamisele kui ka selle probleeme, eesmärke ja valikuvõimalusi edaspidiseks. Vastajatel oli ka võimalus laadida üles dokument, näiteks oma seisukoht. Komisjon teavitas sidusrühmi veebipõhisest avalikust arutelust mitme suunatud meetmega ning kutsus neid osalema. Tagasisidet saadi 273 huvitatud isikult. Arvesse võeti kokku 56 konsultatsiooniprotsessi lõpuks ehk 2018. aasta jaanuari lõpuks esitatud dokumenti.

Ühe osana hindamisest ja mõju hindamise protsessist korraldati sidusrühmadele ka mitmeid üritusi, et käsitleda konkreetseid probleeme ja/või suhelda konkreetsete sidusrühmadega, ning muu hulgas toimus 19. jaanuaril 2018 avalik kuulamine, mis oli avatud kõikidele avaliku sektori teabe direktiivi tulevase vormi üle peetavas arutelus osaleda soovijatele. Peale selle on jooksvalt toimunud rida kohtumisi sidusrühmade esindajatega.

Konsultatsiooni üldine järeldus oli, et ehkki avaliku sektori teabe direktiiv toimib üldiselt hästi, tuleb läbi vaadata teatavad teemad nagu dünaamiliste andmete kättesaadavus, tasustamise põhimõtted ning väärtusliku avaliku sektori teabe, sealhulgas teadusandmete ning avalike ülesannete täitmise käigus loodud andmete laiem kättesaadavus.

- **Ekspertarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ettepaneku koostamise protsessi toetas avaliku sektori teabe direktiivi toimimise uuring (SMART 2017/0061)¹⁹. Uuringu eesmärgiks oli aidata komisjonil hinnata andmete juurdepääsu ja andmete kasutamise praegust õiguslikku ja poliitilist raamistikku (hinnati avaliku sektori teabe direktiivi rolli avaliku sektori teabe taaskasutamise edendamisel kogu Euroopas) ning kontrollida, kas seda saaks parandada, et lahendada mõningaid tuvastatud nõrkusi ja/või pärast direktiivi eelmist läbivaatamist tekkinud uusi küsimusi (selleks hinnati eelkõige mitmete eri poliitikavariantide ja nende kombinatsioonide oodatavat mõju). Uuringus kasutati kombinatsiooni eri allikatest ja meetoditest, sealhulgas strateegilisi intervjuusid, dokumentide analüüsi, intervjuusid sidusrühmadega ELi ja riikide tasandil, seminare avalikus sektoris tegutsejate ja teadlaste ning avaliku sektori teabe taaskasutajate ja andmemajanduses osalejatega, veebiküsitlusi avalikele asutustele, sealhulgas avalikele kultuuri-, haridus- ja teadusasutustele ning taaskasutajate kogukonnale, ning komisjoni korraldatud veebipõhise avaliku arutelu analüüsi.

¹⁹ Uuringut juhtis konsortsium, millesse kuulusid Deloitte, Open Evidence, Wik Consult, Time Lex, Spark ja Lisbon Council.

Ühe osana ettevalmistustööst analüüsis komisjon ka uusimat aruannet avatud andmete kättesaadavuse kohta Euroopas,²⁰ milles on avatud andmete kättesaadavust Euroopas mõõdetud mitmesuguste avaliku sektori teabe direktiivist lähtuvate indikaatorite abil. Analüüsile lisati infot liikmesriikide olemasolevatest aruannetest, mis saadi avaliku sektori teabe direktiivi artikli 13 lõike 2 kohase täitmise seire raames. Liikmesriikidelt saadi lisainfot avaliku sektori teabe liikmesriikide ekspertrühma 15. novembri 2017. aasta nõupidamisel ning digitaalse ühtse turu strateegiarühma 22. veebruari 2018. aasta nõupidamisel.

- **Mõjuhindang**

Ettepaneku aluseks on mõjuhindang, mille kohta komisjoni õiguskontrollikomitee esitas 16. märtsil 2018 märkustega positiivse arvamuse²¹. Õiguskontrollikomitee tõstatatud küsimusi käsitleti mõjuhindanguga seotud talituste töödokumendi läbivaadatud versioonis,²² mille eraldi jaotises on kirjeldatud õiguskontrollikomitee arvamuse alusel tehtud muudatusi.

Mõjuhindangus vaadeldi järgmisi valikuvõimalusi: a) lähtestsenaarium (praeguse lähenemisviisi muudatusteta jätkamine); b) olemasolevate ELi meetmete lõpetamine (avaliku sektori teabe direktiivi kehtetukstunnistamine); c) üksnes mittesiduvad õigusmeetmed; ja d) pakettlahendus, mis hõlmab nii avaliku sektori teabe direktiivi muudatusi kui ka mittesiduvaid sätteid.

Variandid b ja c jäeti varakult kõrvale, variant a jäeti lähtestsenaariumiks ning variant d esitati kahe võimaliku paketina, millest ühes olid kõik elemendid seadusandlikult leebemad ja teises kõik elemendid seadusandlikult jõulisemad. Mõlema paketi elementideks olid dünaamiliste andmete rakendusliidest kasutamine, tasupõhimõtete läbivaatamine, avaliku sektori rahastatud teadusuuringute andmete ning transpordi ja kommunaalteenuste sektorite riigi osalusega äriühingute ja eraettevõtjate valduses olevate andmete kättesaadavus, aga ka „andmete kinnistamine“ („data lock-in“).

Mõlemaid pakette analüüsiti põhjalikult võrreldes lähtestsenaariumiga. Mõjuhindangus esitatud tõenditest lähtudes valiti eelistatud variandiks pakett, milles leebem seadusandlik sekkumine on kombineeritud olemasolevate mittesiduvate sätete uuendamisega ja mis põhineb järgmistel elementidel.

Dünaamilised andmed/rakendusliidesed: liikmesriikide „pehme“ kohustus teha dünaamilised andmed kiiresti kättesaadavaks ja võtta kasutusele rakendusliidesed. Piiratud arvu ülioluliste väärtuslike andmestute puhul (mis määratakse kindlaks delegeeritud õigusaktiga) on see kohustus rangelt siduv.

Tasud: liikmesriikidele kehtestatakse rangemad nõuded erandite tegemiseks üldreeglist, mille kohaselt avaliku sektori asutused ei või levitamise eest nõuda piirkulu ületavat tasu. Koostatakse nimekiri üliolulistest väärtuslikest andmestutest, mis peaksid olema kõikides liikmesriikides tasuta kättesaadavad (samad eespool nimetatud andmestud, mis määratakse kindlaks delegeeritud õigusaktiga).

Transpordi ja kommunaalteenuste valdkonna andmed: hõlmatud on üksnes riigi osalusega äriühingud, mitte eraettevõtjad. Kohaldatavate kohustuste arv on piiratud: riigi osalusega äriühingud võivad levitamise eest võtta piirkulu ületavat tasu ega ole kohustatud andma teavet, mida nad anda ei soovi.

²⁰ <https://www.europeandataportal.eu/en/highlights/open-data-maturity-europe-2017>

²¹ SEC(2018) 206.

²² SWD(2018) 127.

Teadusandmed: liikmesriikidele kehtestatakse kohustus töötada välja avaliku sektori rahastatud teadusuuringute tulemuseks olevate teadusandmete vaba kättesaadavuse põhimõtted, säilitades samas rakendamise paindlikkuse. Avaliku sektori teabe direktiiv hakkab hõlmama ka teadusandmeid, mis on vaba juurdepääsu kohustuste alusel juba kättesaadavad, keskendudes taaskasutatavuse aspektidele.

Ainuõiguste puudumine: läbipaistvusnõuded avaliku sektori teabega seotud avaliku ja erasektori kokkulepetele (eelnev kontroll, vajadusel riikide konkurentsiametite poolt, ja kokkuleppe sisu avatus).

Need kombineeritakse ajakohastatud soovitusena teadusandmetele juurdepääsu ja nende säilitamise kohta²³ ning avaliku sektori teabe direktiivi, andmebaaside direktiivi ja INSPIRE direktiivi seoste täpsustamisega.

Valitud variant võimaldab suunatud ja proportsionaalset sekkumist, mille tulemusena komisjoni avaandmete poliitika järk-järgult tugevneb. Eeldatakse, et see annab võrreldes lähtestsenaariumiga oluliselt paremaid tulemusi. See on sidusrühmadele üldiselt vastuvõetav ning mõistliku aja jooksul realistlikult rakendatav, kuna liikmesriikide märkimisväärne vastuseis puudub. Ehkki jõulisema seadusandliku sekkumise stsenaariumil leiti olevat olulisi eeliseid, iseloomustasid seda stsenaariumit kokkuvõttes ka väiksem tasuvus, suuremad õiguskulukskulud ning suuremad õigusliku ja poliitilise sidususega seotud riskid.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ettepanek toetab olulisel määral REFITi eesmärkide saavutamist. Sel on mõju kahele suurele sidusrühmade kategooriale: taaskasutajatele ning asutustele, kelle valduses on direktiiviga hõlmatud dokumendid, kusjuures kohustusi kehtestatakse üksnes viimastele. Nende kohustuste hindamisel tuleb meeles pidada, et mitmed direktiivi nõuded, eriti andmete kättesaadavaks tegemisega praktilise korraga seotud nõuded, moodustavad osa üldisest jõupingutusest avaliku halduse digitaliseerimiseks²⁴ ega puuduta üksnes avaliku sektori teabe direktiiviga seotud kulusid.

Ettepanek sisaldab samas ka sätteid, millega püütakse komisjoni REFITi programmi kohaselt veelgi vähendada halduskoormust ja vähendada direktiivi rakendamisega kaasnevaid kulusid muu hulgas tasustamispõhimõtete ning koostoime täpsustamise kaudu ELi muude õigusaktidega, näiteks andmebaaside direktiivi ja INSPIRE direktiiviga. Lisaks toob rakendusliideste laiem kasutamine ja dünaamiliste andmete aktiivne veebis avaldamine kaasa avaliku sektori asutuste halduskoormuse vähenemise, kuna väheneb menetletavate taaskasutamistaotluste arv ja kaebuste (sealhulgas kohtuvaidluste) risk ning aruandekohustuse kaotamine vähendab avaliku sektori asutuste halduskoormust ja seonduvaid kulusid nii kohalikul, piirkondlikul kui ka riigi tasandil.

Ettepanekuga püütakse piirata nende dokumentide valdajate halduskoormust, millele direktiiv laieneb käesoleva algatuse tulemusena. Dokumentide puhul, mille valdajateks on teatud üldhuviteenuseid osutavad riigi osalusega äriühingud, piiratakse mõju ettepanekuga kolmel viisil. Esiteks kohaldatakse direktiivist tulenevaid nõudeid üksnes juhul, kui asjaomane riigi osalusega äriühing on otsustanud teha teatavad dokumendid taaskasutamiseks kättesaadavaks. Teiseks ei kohaldata selle kategooria andmevaldajate suhtes kohustust menetleda taaskasutamistaotlusi teatud viisil ja teatud tähtaja jooksul. Kolmandaks saab teha erandeid dokumentide teatavate tehniliste vahenditega kättesaadavaks tegemise kohustustest, kui need

²³ C(2018) 2375.

²⁴ Vt Tallinna deklaratsiooni poliitikameede nr 4, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ministerial-declaration-egovernment-tallinn-declaration>.

on äriühingute jaoks liiga koormavad. Teadusandmed on teadlaste loodavate dokumentide erikategooria ning nende puhul on ettepaneku mõju piiratud sellega, et ettepanekut kohaldatakse üksnes selliste teadusandmete suhtes, mille vabalt kättesaadavaks tegemiseks on teadlane juba teinud kõik kohased jõupingutused, eelkõige veebipõhiste teabehoidlate kaudu, mille eesmärk on automatiseerida levitamist ning vältida asjaomase teadlase sekkumise vajadust. Neil veebipõhistel teabehoidlatel, mida üldjuhul rahastavad akadeemilised asutused, on siiski spetsiaalne kasutajatugi, et abistada taaskasutajaid neis hoitavatele dokumentidele juurdepääsuga seotud tehniliste probleemide puhul.

Samas lihtsustab ettepanek märkimisväärselt ettevõtjate (peamiselt VKEde) võimalust saada kasu veebis tasuta kättesaadavatest kvaliteetsetest andmetest. Seetõttu kaob vajadus teha üksikpäringuid ning jäävad ära võimalikud tehingukulud, mis samuti toetab REFITi eesmärke.

- **Põhiõigused**

Ettepanekuga ei kaasne konkreetseid põhiõiguste tagamisega seotud probleeme. Ettepanek on kooskõlas õigusega isikuandmete kaitsele (põhiõiguste harta artikkel 8).

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta Euroopa Liidu eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelvalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon jälgib direktiivi mõju Euroopa andmeportaali teostatava korrapärase „kaardistamisega“, mille tulemusi kasutatakse avatud andmete kättesaadavuse aruande jaoks.

Läbivaatamisklauslit on muudetud, et võimaldada direktiivi mõju järgmist hindamist nelja aasta möödumisel muutmisdirektiivi ülevõtmise kuupäevast. Hindamise käigus uuritakse, kas direktiiv on aidanud saavutada selle üldist eesmärki, milleks on aidata tugevdada ELi andmepõhist majandust, laiendades avaliku sektori teabe taaskasutamise positiivset majanduslikku ja sotsiaalset mõju. Hindamine põhineb viiel kriteeriumil – tõhusus, mõjus, asjakohasus, sidusus ja ELi lisaväärtus – ning on võimalike edasiste meetmete mõju hindamise aluseks.

Teadusandmetele juurdepääsu ja selle säilitamist käsitleva 17. juuli 2012. aasta soovitusega (muudetud 25. aprillil 2018)²⁵ loodud riiklikud kontaktpunktid annavad aru teaduslike andmetega seotud järelmeetmete kohta.

- **Selgitavad dokumendid**

Arvestades ettepaneku ulatust ning asjaolu, et tegemist on olemasoleva ja kõikide liikmesriikide õigusse täielikult üle võetud direktiivi ümbersõnastamisega, ei ole ülevõtmist selgitavate dokumentide nõudmine põhjendatud ega proportsionaalne.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

I peatükis määratletakse direktiivi sisuline kohaldamisala ja üldpõhimõte.

²⁵ C(2018) 2375.

Ümbersõnastamisega laiendatakse direktiivi kohaldamisala dokumentidele, mille valdajateks on direktiiviga 2014/25/EL (milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid) määratud valdkondades tegutsevad ja määruse (EÜ) nr 1370/2007 alusel avalikke teenuseid osutavad riigi osalusega äriühingud, juhul kui need dokumendid on loodud liikmesriigi seaduste või muude siduvate normidega määratletud üldhuviteenuste osutamise käigus.

Samuti laiendatakse kohaldamisala teatud teadusandmetele, mis kuuluvad teadusuuringute raames loodavate dokumentide erikategooriasse, täpsemalt uurimisprotsessi aluseks olevate teaduslike faktiuuringute (katsed, küsitlused jms) tulemustele, samas kui teadusajakirjades avaldatud artiklid on endiselt kohaldamisalast välja jäetud, kuna nendega kaasnevad täiendavad õiguste haldamisega seotud probleemid. Seega piiratakse varasemat vabastust, mis kehtis dokumentide puhul, mis on haridus- ja teadusasutuste, sealhulgas teadusuuringute tulemuste edastamiseks loodud organisatsioonide, koolide ja ülikoolide, välja arvatud ülikoolide raamatukogude valduses.

Üldpõhimõte, et direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaid dokumente võib direktiivis (artiklis 3) sätestatud tingimustel taaskasutada ärilisel ja mitteärilisel eesmärgil, jääb enne ümbersõnastamist kehtinud direktiivi kohaldamisalasse kuulunud dokumentide puhul samaks. Dokumentide suhtes, millele direktiivi kohaldamisala laieneb ümbersõnastamise tulemusena, kohaldatakse seda üldpõhimõtet vaid juhul, kui kõnesolevad riigi osalusega äriühingud on teinud need dokumendid taaskasutamiseks kättesaadavaks (identselt praeguste sätetega, mida kohaldatakse raamatukogude, seahulgas ülikoolide raamatukogude, muuseumide ja arhiivide intellektuaalomandi õiguste objektiks olevate dokumentide suhtes (direktiivi 2003/98/EÜ, nagu seda on muudetud direktiiviga 2013/13/EL, artikli 3 lõige 2) või – teadusandmete puhul – juhul kui teadlane on teinud need teadusandmed kättesaadavaks veebipõhises teadusandmete hoidlas tulenevalt teadusuuringute rahastajate nõudest, et teadlane peab üldsusele võimaldama andmetele juurdepääsu ja nende taaskasutamist („rahastaja vaba juurdepääsu nõue“).

Artikli 1 lõikes 6 täpsustatakse, et õiguste omanikust avaliku sektori asutus ei saa kasutada andmebaaside õiguskaitset käsitleva direktiivi 96/9/EÜ artiklis 7 sätestatud nn *sui generis* õigust, mis kaitseb andmebaaside koostajaid, et keelata andmebaasi sisu taaskasutamine.

II peatükki (artikkel 4) muudetakse selgitamaks, et menetlusnõudeid ei kohaldata riigi osalusega äriühingute suhtes ega teadusandmete puhul, et minimeerida asjaomaste asutuste ja organisatsioonide halduskoormust.

III peatükis kohandatakse tingimusi ja meetodeid, mille kohaselt andmed tehakse taaskasutamiseks kättesaadavaks. Artiklis 5 võetakse arvesse dünaamiliste („reaalaja“) andmete kasvavat tähtsust ja sätestatakse avaliku sektori asutustele nõue teha need andmed kättesaadavaks rakendusliidese (API) kaudu. Artiklit 6 muudetakse, et näha ette ka võimalus pakkuda dokumente tasuta. Dokumentide tasuta pakkumine kehtib eelkõige teadusandmete ja väärtuslike andmestute puhul, mis määratletakse artikli 13 kohase delegeeritud aktiga. Ettepanekus tunnistatakse, et kuluarvestuses võib arvesse võtta isikuandmeid sisaldavate dokumentide anonüümimise kulu. Artiklis 10 sätestatakse, et liikmesriigid peavad toetama teadusandmete kättesaadavust ning võtma vastu siseriiklikud põhimõtted ja asjaomased meetmed, mille eesmärk on teha kõik avaliku sektori rahastatud teadusandmed vabalt kättesaadavaks („vaba juurdepääsu põhimõtted“). Samuti sätestatakse, et „vaba juurdepääsuga“ teadusandmete hoidlates juba kättesaadavaid teadusandmeid võib taaskasutada ärilisel ja mitteärilisel eesmärgil vastavalt direktiivi sätetele.

IV peatükki (artikkel 12) muudetakse, et näha ette ainuõiguslike lepingute keelu laienemine ka kokkulepetele, millega ei anta sõnaselgelt ainuõigust dokumentide taaskasutamiseks, kuid mis võivad kaasa tuua olukorra, kus juurdepääs on antud vaid ühele taaskasutajale või väga vähestele taaskasutajatele.

Lisatud on uus V peatükk, milles määratletakse väärtuslike andmestute erikategooria. Väärtuslike andmestute kategooriasse kuuluvad dokumendid, mille suhtes kohaldatakse direktiivi vastavalt selle artiklile 1 ning mille taaskasutamine võib tuua olulist sotsiaal-majanduslikku kasu. Selliste väärtuslike andmestute loetelu kehtestatakse delegeeritud aktiga ELi toimimise lepingu artikli 290 alusel. Selles delegeeritud aktis täpsustatakse ka nende avaldamise ja taaskasutamise kord. Põhimõtteliselt peaksid nimetatud väärtuslikud andmestud olema tasuta taaskasutatavad ning dünaamilise sisu levitamiseks tuleb kasutada rakendusliideseid (API).

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV**avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (uuesti sõnastatud)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa ☒ Liidu toimimise lepingut ☒ Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 95 ☒ 114 ☒,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,²⁶

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,²⁷

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

↓ uus

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/98/EÜ²⁸ on põhjalikult muudetud. Kuna kõnealusesse direktiivi on vaja teha uusi muudatusi, tuleks see selguse huvides uuesti sõnastada.
- (2) Viis aastat pärast muutmisdirektiivi 2013/37/EL vastuvõtmist on komisjon vastavalt direktiivi 2003/98/EÜ artiklile 13 pärast asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimist hinnanud direktiivi toimimist ja selle läbi vaadanud õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT)²⁹ raames.
- (3) Pärast sidusrühmadega konsulteerimist ja arvestades mõjuhinnangu³⁰ tulemusi leidis komisjon, et selleks, et lahendada küsimused, mis on seotud avaliku sektori ja avalikult rahastatud teabe laiema taaskasutuse allesjäänud ja tekkivate takistustega kogu liidus, ning viia õiguslik raamistik vastavusse viimasel ajal digimaailmas tehtud edusammudega (nt tehisintellekt ja asjade internet), on vaja võtta meetmeid liidu tasandil.
- (4) Selleks et avaliku sektori teabe potentsiaali Euroopa majanduse ja ühiskonna jaoks täielikult ära kasutada, tehakse õigusaktis sisulised muutused, mis keskenduvad

²⁶ ELT C [...], [...], lk [...].

²⁷ ELT C [...], [...], lk [...].

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/98/EÜ avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 345, 31.12.2003, lk 90).

²⁹ SWD(2018) 145.

³⁰ SWD(2018) 127.

järgmistele valdkondadele: piisavate tehniliste vahendite abil reaalarajajuurdepääsu pakkumine dünaamilistele andmetele, muu hulgas riigi osalusega äriühingute, teadustööga tegelevate ja teadustööd rahastavate organisatsioonide väärtuslike avalike andmete ohtram pakkumine taaskasutamiseks, ainuõiguslike kokkulepete uute vormide tekkega tegelemine, piirkulul põhineva tasu põhimõttest tehtavate erandite kasutamine ning seosed käesoleva direktiivi ja teatavate sellega seotud õigusaktide vahel, sh Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 96/9/EÜ³¹ ja direktiiv 2007/2/EÜ³².

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 1

- (5) Asutamislepinguga nähakse ette siseturu rajamine ning süsteemi sisseseadmine, mis tagaks siseturul moonutamata konkurentsi. Neid eesmärke aitab saavutada avaliku sektori valduses oleva teabe kasutamise reeglite ja tavade ühtlustamine liikmesriikides.

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 1
(kohandatud)
⇒ uus

- (6) ⇒ Liikmesriikide avalik sektor kogub, koostab, paljundab ja levitab mitmesugust teavet seoses paljude tegevusaladega, näiteks sotsiaal-, majandus-, geograafia-, ilma-, turismi-, äri-, patendi- ja haridusalast teavet. ⇐ ~~Liikmesriikide~~ Avaliku sektori ☒ täidesaatvate, seadusandlike või kohtu ☒ asutuste koostatud dokumendid on hiiglaslik, mitmekesine ja väärtuslik varamu, mis võib teadmistepõhisele majandusele kasu tuua.

↓ 2013/37/EL põhjendused 2 ja 5
(kohandatud)

- (7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. novembri 2003. aasta direktiiviga 2003/98/EÜ avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta ~~kehtestatakse~~ ☒ kehtestati ☒ miinimumeeskirjad, mis reguleerivad liikmesriikide avaliku sektori asutuste ☒, sealhulgas täidesaatvate, seadusandlike ja kohtuasutuste ☒ valduses olevate olemasolevate dokumentide taaskasutamist ja nende taaskasutamist soodustavaid praktilisi abinõusid. Pärast seda, kui ~~2003. aastal~~ võeti vastu esimesed avaliku sektori teabe taaskasutamist käsitlevad eeskirjad, on maailmas eksisteerivate andmete, sealhulgas avalike andmete hulk hüppeliselt suurenenud ning on hakatud looma ja koguma uusi andmeliike. Samal ajal oleme tunnistanud andmete analüüsimise, kasutamise ja töötlemise tehnoloogiate pidevale arengule. Kiire tehnoloogiline areng võimaldab luua uusi teenuseid ja rakendusi, mis põhinevad andmete kasutamisel, koondamisel ja kombineerimisel. ☒ Algselt ☒ 2003. aastal vastu võetud ☒ ja seejärel 2013. aastal muudetud ☒ eeskirjad ei ole suutnud nende kiirete muudatustega sammu pidada, mistõttu eksisteerib oht, et ei kasutata ära avalike andmete taaskasutamise pakutavaid majanduslikke ja sotsiaalseid võimalusi.

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiiv 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta (EÜT L 77, 27.3.1996, lk 20).

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE) (ELT L 108, 25.4.2007, lk 1).

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 2
(kohandatud)

- (8) Liikumine ~~info- ja teadmuspõhise~~ ☒ andmepõhise ☒ ühiskonna suunas mõjutab ühenduse iga kodaniku elu, andes neile muu hulgas uusi teadmistele juurdepääsu ja nende omandamise võimalusi.
-

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 3
(kohandatud)

- (9) Digitaalsel infosul on selles arengus oluline osa. Infosu tootmise tulemusena on viimastel aastatel kiirelt loodud uusi töökohti ja see tendents jätkub. Enamik töökohti on loodud ☒ innovatiivsetes idufirmades ja VKEdes ☒ ~~väikestes, alles tööd alustavates ettevõtetes.~~
-

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 4

~~Avalik sektor kogub, koostab, paljundab ja levitab mitmesugust teavet seoses paljude tegevusaladega, näiteks sotsiaal-, majandus-, geograafia-, ilma-, turismi-, äri-, patendi- ja haridusalast teavet.~~

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 5
(kohandatud)

- (10) Siseturu loomise üks peamisi eesmärke on kogu ~~ühendus~~ ☒ liitu ☒ hõlmavate teenuste arengut soodustavate tingimuste loomine. Avaliku sektori valduses olev teave on digitaalse infosisuga seotud toodete ja teenuste oluliseks algmaterjaliks ning muutub juhtmeta infosisuteenuste arenedes veelgi olulisemaks andmeallikaks. Selles kontekstis on oluline ka laiaulatuslik piiriülene levi. Avaliku sektori valduses oleva teabe ~~laiem laialdane~~ taaskasutatavus võimaldab Euroopa ettevõtetel muu hulgas ära kasutada selle teabe potentsiaali ning toetada majanduskasvu ja töökohtade loomist.
-

↓ 2013/37/EL põhjendus 4

- (11) Avaliku sektori asutuse valduses olevate dokumentide taaskasutamise lubamine annab lisaväärtust taaskasutajatele, lõppkasutajatele ja ühiskonnale tervikuna ning sageli ka asjaomasele avaliku sektori asutusele endale, sest sellega edendatakse läbipaistvust ja vastutust ning saadakse taaskasutajatelt ja lõppkasutajatelt tagasisidet, mille abil saab asjaomane avaliku sektori asutus parandada kogutud teabe kvaliteeti.
-

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 6
(kohandatud)

- (12) Avaliku sektori valduses oleva teabe kasutamisega seotud normid ja tavad on liikmesriikides märkimisväärselt erinevad, mistõttu on takistatud selle võtmetähtsusega dokumendiallika kogu majandusliku potentsiaali kasutuselevõtmine. Avaliku sektori asutuste ~~traditsioonilised~~ tavad avaliku sektori valduses oleva teabe kasutamisel on ☒ liikmesriigiti endiselt väga erinevad ☒ ~~arenenud väga erinevalt.~~ Seda tuleks arvesse võtta. Seepärast tuleks läbi viia avaliku sektori valduses olevate

dokumentide taaskasutamisega seotud siseriiklike normide ja tavade minimaalne ühtlustamine valdkondades, kus siseriiklike õigusnormide ja tavade erinevused või ebaselgus takistavad siseturu sujuvat toimimist ja infoühiskonna nõuetekohast arengut ühenduses.

↓ 2013/37/EL põhjendus 3
(kohandatud)

- (13) Avatud andmete põhimõtted, mis soodustavad minimaalsete või puuduvate õiguslike, tehniliste või rahaliste piirangute kaudu avaliku sektori teabe laialdast kättesaadavust ja taaskasutamist ärilisel või mitteärilisel eesmärgil ning edendavad teabe liikumist mitte ainult majanduselus osalejate, vaid ka kodanike huvides, võivad täita olulist rolli uute teenuste käivitamisel, mis põhinevad kõnealuse teabe uuenduslikel kombineerimis- ja kasutamiskiisidel, stimuleerida majanduskasvu ning edendada sotsiaalset kaasatust. ~~See eeldab aga, et dokumentide taaskasutamist lubatakse liidu tasandil samadel tingimustel, kuid seda ei ole võimalik saavutada, kohaldades liikmesriikide või asjaomaste avaliku sektori asutuste erinevaid eeskirju ja tavasid.~~

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 7

- (14) Lisaks võivad mitmetes liikmesriikides juba algatatud siseriiklikud õigusmeetmed, mille eesmärk on reageerida tehnoloogilistele väljakutsetele, tuua kaasa veelgi suuremaid erinevusi, kui ei võeta ette minimaalset ühtlustamist ühenduse tasandil. Selliste õiguslike erinevuste ja ebakindluse mõju suureneb veelgi infoühiskonna edasise arengu käigus, mis on juba oluliselt suurendanud teabe piiriülest kasutamist.

↓ 2013/37/EL põhjendus 6
(kohandatud)
⇒ uus

- (15) ~~Samal ajal on liidus liikmesriigid nüüdseks~~ on kehtestanud direktiivi 2003/98/EÜ alusel taaskasutamise põhimõtted ning osa liikmesriike on selleks, et teha kättesaadavate avalike andmete taaskasutamine kodanikele ja ettevõtjatele lihtsamaks, võtnud vastu ambitsioonikad avatud andmete strateegiad, mis lähevad kaugemale kõnealuses direktiivis sätestatud miinimumtasemest. Et liikmesriigiti erinevad eeskirjad ei takistaks toodete ja teenuste piiriülest pakkumist ning võimaldamaks võrreldavate avalike andmekogumite taaskasutamist nendel põhinevates üleeuroopalistes rakendustes, on vaja miinimumnõudeid, mis määravad kooskõlas asjaomase juurdepääsukorraga, milline avalik teave on liidusisesel teabeturul taaskasutamiseks kättesaadav. ⇒ Liidu ja liikmesriikide õiguse sätteid, mis on neist miinimumnõuetest rangemad, eriti valdkondlike õigusaktide puhul, tuleks kohaldada ka edaspidi. Käesoleva direktiivi ühtlustatud miinimumtasemest rangemate sätetega on tegemist näiteks siis, kui lubatud taaskasutustasude piirnormid on madalamad kui artiklis 6 sätestatud või kui litsentsimistingimused on leebemad kui artiklis 8 viidatud. Eeskätt ei tohiks käesolev direktiiv piirata selliste käesoleva direktiivi ühtlustatud miinimumtasemest rangemate sätete kohaldamist, mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/40/EL (mis käsitleb raamistikku intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtmiseks maanteetranspordis ja liideste jaoks teiste transpordiliikidega) alusel vastu võetud delegeeritud komisjoni määrustega. ⇐

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 8

- (16) Tarvis on avaliku sektori valduses olevate dokumentide taaskasutamise tingimuste üldist raamistikku, et tagada kõnealuse teabe kasutamiseks õiglasel, proportsionaalsel ja mittediskrimineerival tingimused. Avaliku sektori asutused koguvad, väljastavad, paljundavad ja levitavad dokumente oma avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks. Nende dokumentide kasutamine muudeks otstarveteks on taaskasutamine. Liikmesriikide meetmed võivad ületada käesoleva direktiiviga ettenähtud miinimumstandardite piire, võimaldades seega ulatuslikumat taaskasutamist.

↓ 2013/37/EL põhjendus 10
(kohandatud)

- (17) ☒ Käesolevat direktiivi ☒ ~~Direktiivi 2003/98/EÜ~~ tuleks kohaldada dokumentide suhtes, mille väljastamine kuulub asjaomaste avaliku sektori asutuste avalik-õiguslike ülesannete hulka, mis on ette nähtud liikmesriigi seaduste või muude siduvate eeskirjadega. Selliste eeskirjade puudumise korral tuleks avalik-õiguslikud ülesanded kindlaks määrata vastavalt liikmesriigis kehtivale haldustavale tingimusel, et avalik-õiguslike ülesannete ulatus on läbipaistev ja see vaadatakse läbi. Avalik-õiguslikud ülesanded võib kindlaks määrata üldiselt või iga avaliku sektori asutuse jaoks eraldi.

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 9
(kohandatud)
⇒ uus

- (18) ~~Käesoleva direktiiviga ei nähta ette dokumentide taaskasutamise lubamise kohustust. Taaskasutamise lubamise või mittelubamise üle otsustamine jääb liikmesriikide või asjaomase avaliku sektori asutuse pädevusse.~~ Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada dokumentide suhtes, mille avaliku sektori asutused teevad taaskasutamiseks kättesaadavaks litsentseerimise, müügi, levitamise, vahetamise või teabe väljastamise kaudu. Ristsubsideerimise vältimiseks peaks taaskasutamine hõlmama dokumentide täiendavat organisatsioonisisest kasutamist otstarvetel, mis jäävad väljapoole selle avalik-õiguslikke ülesandeid. Avalik-õiguslike ülesannete alla mittekuuluvaks tegevuseks on üldjuhul selliste dokumentide väljastamine, mida koostatakse ja mille eest võetakse tasu ärielistel alustel, konkureerides turul teiste tegijatega. ~~„Dokumentide“ mõiste ei hõlma arvutiprogramme.~~

- (19) ⇒ Selle direktiiviga pandi liikmesriikidele kohustus teha kõik dokumendid taaskasutatavaks, välja arvatud juhul, kui juurdepääs on piiratud või välistatud siseriiklike juurdepääsu reguleerivate eeskirjade alusel või kuulub muude käesoleva direktiiviga kehtestatud erandite alla. ☒ Direktiiv rajaneb liikmesriikide olemasoleval juurdepääsukorral ning ei muuda siseriiklike dokumentidele juurdepääsu norme. Seda ei kohaldata juhtudel, kus dokumendid on kodanikele või ettevõtetele vastava juurdepääsukorra raames kättesaadavad üksnes juhul, kui nad tõendavad oma konkreetse huvi olemasolu. Ühenduse ☒ Liidu ☒ tasandil tunnustatakse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 41 (õigus tõhusale haldusele) ja artikliga 42 iga liidu kodaniku ning liikmesriigis elava või seal registreeritud isiku õigust pääseda juurde Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele. Avaliku sektori asutusi tuleks julgustada kõiki nende valduses olevaid dokumente kättesaadavaks tegema. Avaliku sektori asutused peaksid edendama ja soodustama dokumentide, sealhulgas

õigus- või haldusalaste ametlike tekstide taaskasutamist juhtudel, kus nende taaskasutamise lubamine on avaliku sektori asutuse pädevuses.

↓ uus

- (20) Liikmesriigid usaldavad üldhuviteenuste pakkumise sageli avaliku sektori välistele üksustele, säilitades samas range kontrolli selliste üksuste üle. Samal ajal kehtivad direktiivi 2003/98/EÜ sätteid üksnes avaliku sektori asutuste valduses olevate dokumentide suhtes ning riigi osalusega äriühingud jäävad selle kohaldamisalast välja. See toob endaga kaasa üldhuviteenuste osutamise käigus loodud dokumentide kehva kättesaadavuse taaskasutamiseks mitmes valdkonnas, eeskätt kommunaalteenuste sektoris. Lisaks vähendab see oluliselt üldhuviteenuseid pakkuvate riigi osalusega äriühingute valduses olevatel dokumentidel põhinevate piiriüleste teenuste loomise potentsiaali.
- (21) Seepärast tuleks direktiivi 2003/98/EÜ muuta, et tagada selle sätete kohaldatavus selliste dokumentide taaskasutamise suhtes, mille on üldhuviteenuste osutamise käigus loonud riigi osalusega äriühing, kes tegeleb ühega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL³³ artiklites 8–14 osutatud tegevustest, või riigi osalusega äriühing, kes tegutseb avaliku teenuse pakkujana vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1370/2007 (mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel) artiklile 2, riigi osalusega äriühing, kes tegutseb avaliku teenindamise kohustust täitva lennuettevõtjana vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 (ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta) artiklile 16, või riigi osalusega äriühing, kes tegutseb avaliku teenuse osutamise kohustust täitva ühenduse laevaomanikuna vastavalt 7. detsembri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 3577/92 (teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamise kohta merevedudel liikmesriikides (merekabotaaz)) artiklile 4.
- (22) Käesoleva direktiiviga ei tuleks kehtestada kohustust lubada riigi osalusega äriühingute loodud dokumentide taaskasutamist. Taaskasutamise lubamise või mittelubamise üle otsustamine peaks jääma asjaomase riigi osalusega äriühingu pädevusse. Riigi osalusega äriühing peaks hakkama täitma käesoleva direktiivi III ja IV peatükis sätestatud asjaomaseid kohustusi, eeskätt neid, mis puudutavad vorminguid, tasusid, läbipaistvust, litsentse, diskrimineerimiskeeldu ja ainuõiguste andmise keeldu, alles pärast seda, kui ta on otsustanud teha dokumendi taaskasutamiseks kättesaadavaks. Teisalt ei ole riigi osalusega äriühing kohustatud täitma II peatükis sätestatud nõudeid, näiteks taotluste töötlemise suhtes kohaldatavaid õigusnorme.
- (23) Teadusandmeid genereeritakse eksponentsiaalselt kasvavas mahus ning need andmed võivad leida kasutust ka väljaspool teadusringkondi. Et leida ühiskonna kasvavatele probleemidele tõhusad ja kõiki aspekte arvestavad lahendused, on väga tähtis saada kiiremas korras juurdepääs eri allikatest pärit andmetele, neid kombineerida ja taaskasutada ning seda ka sektorite ja valdkondade vahel. Teadusandmed hõlmavad statistikat, katsetulemusi, mõõtmisi, välitööde käigus tehtud tähelepanekuid, seiretulemusi, salvestatud intervjuusid ja kujutisi. Nende hulka kuuluvad ka

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energia-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, p. 243).

metaandmed, spetsifikatsioonid ja muud digitaalsed objektid. Teadusandmed erinevad teadusartiklitest, milles teavitatakse teadustöö tulemustest ja kommenteeritakse neid. Avaliku sektori rahastatud teadustöö tulemuste vaba kättesaadavus ja taaskasutatavus on aastaid olnud konkreetsete poliitikaalgatuste teemaks. Vaba juurdepääsu põhimõtetega tahetakse eeskätt anda teadlastele ja laiemale üldsusele juurdepääs teadusandmetele levitamise võimalikult varases järgus ning võimaldada neid andmeid kasutada ja taaskasutada. Vaba juurdepääs aitab parandada kvaliteeti, vähendab teadustöö tarbetu dubleerimise vajadust, kiirendab teaduse arengut, aitab võidelda teaduspettusega ning soodustab üldisemalt majanduskasvu ja innovatsiooni. Lisaks vabale juurdepääsule on standardseks teadustavaks saamas andmehalduse planeerimine, millega tagatakse, et andmed on leitavad, kättesaadavad, koostalitlusvõimelised ja taaskasutatavad (nn FAIR-põhimõte).

- (24) Eespool kirjeldatud põhjustel on otstarbekas panna liikmesriikidele kohustus võtta avaliku sektori rahastatud teadustöö tulemuste osas vastu vaba juurdepääsu põhimõtted ja tagada, et neid põhimõtteid rakendavad nii kõik teadustööga tegelevad kui ka teadustööd rahastavad organisatsioonid. Tavaliselt sisaldavad vaba juurdepääsu põhimõtted mitmesuguseid erandeid teadustöö tulemuste avalikult kättesaadavaks tegemisest. 17. juulil 2012 võttis komisjon vastu soovitusel teadusinfo kättesaadavuse ja säilitamise kohta, mida uuendati 25. aprillil 2018³⁴ ja milles kirjeldati muu hulgas vaba juurdepääsu põhimõtete asjaomaseid elemente. Ühtlasi tuleks parendada teatavate teadustöö tulemuste taaskasutamise tingimusi. Seepärast tuleks teatavaid käesolevast direktiivist tulenevaid kohustusi laiendada teadusandmetele, mis saadakse sellise teadustöö tulemusena, mida on subsideeritud avaliku sektori vahenditest või mida on kaasrahanud avaliku ja erasektori üksused. Kõnealuses kontekstis tuleks siiski nõuetekohaselt arvesse võtta privaatsuse, isikuandmete kaitse, ärisaladuste, riikliku julgeoleku, õiguspärase ärihuvi ja kolmandate isikute intellektuaalomandiõigustega seotud küsimusi. Halduskoormuse vältimiseks peaksid need kohustused kehtima üksnes selliste teadusandmete suhtes, mille teadlased on juba avalikult kättesaadavaks teinud. Muud teadustööga tegelevate ja teadustööd rahastavate organisatsioonide valduses olevad dokumendid peaksid ka edaspidi jääma käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja.

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 10
(kohandatud)

- (25) „Avaliku sektori asutuse“ ja „avalik-õigusliku isiku“ määratlused on võetud riigihankete käsitlevatest direktiividest Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2014/24/EÜ³⁵ 92/50/EMÜ,³⁶ 93/36/EMÜ,³⁷ 93/37/EMÜ³⁸ ja 98/4/EÜ³⁹. Nende määratluste alla ei kuulu riigi osalusega äriühingud.

³⁴ C(2018)2375

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EÜ riigihangete kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

³⁶ EÜT L 209, 24.7.1992, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni direktiiviga 2001/78/EÜ (EÜT L 285, 29.10.2001, lk 1).

³⁷ EÜT L 199, 9.8.1993, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni direktiiviga 2001/78/EÜ.

³⁸ EÜT L 199, 9.8.1993, lk 54. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni direktiiviga 2001/78/EÜ.

³⁹ EÜT L 101, 1.4.1998, lk 1.

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 11
(kohandatud)

- (26) Käesoleva direktiiviga nähakse ette mõiste „dokument“ üldine määratlus, ~~mis vastab infoühiskonna arengutele~~. Dokument on mis tahes tegevuse, faktide või teabe väljendus või nende tegevuste, faktide või teabe kogum, olenemata andmekandjast (paberile kirjutatud või elektroonilises vormis või heli-, visuaal- või audiovisuaalsalvestisena säilitatav), ~~mis on avaliku sektori asutuste valduses~~. ☒ „Dokumendi“ mõiste ei hõlma arvutiprogramme. ☒ ~~Avaliku sektori asutuse valduses olev dokument on dokument, mille taaskasutamist avaliku sektori asutusel on õigus lubada.~~

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 12
(kohandatud)
⇒ uus

- (27) ⇒ Avaliku sektori asutused teevad üha rohkem oma dokumente taaskasutamiseks kättesaadavaks ennetavalt, st nad tagavad dokumentide leitavuse võrgus ning nii metaandmete kui ka nende alusmaterjalide tegeliku kättesaadavuse. Dokumendid tuleks teha taaskasutamiseks kättesaadavaks ka siis, kui taaskasutaja on esitanud selle kohta taotluse. ⇐ ☒ Sellistel juhtudel ☒ peaks ~~ta~~ taaskasutamise taotlustele vastamise tähtaeg ~~peaks~~ olema mõistlik ning vastavuses tähtajaga, mida asjaomase juurdepääsu korra raames rakendatakse dokumendile juurdepääsu taotluste puhul. ⇒ Selle nõude täitmisest tuleks siiski vabastada riigi osalusega äriühingud, haridusasutused ning teadustööga tegelevad ja teadustööd rahastavad organisatsioonid. ⇐ Kogu liidu piires kehtivad mõistlikud tähtajad soodustavad uute kokkuvõtlike infotoodete ja -teenuste loomist üleeuroopalisel tasandil. ~~Kui taaskasutamise taotlus on rahuldatud, peaksid avaliku sektori asutused dokumendid kättesaadavaks tegema sellise aja jooksul, mis võimaldab ära kasutada nende kogu majanduslikku potentsiaali.~~ Eriti oluline on see dünaamiliste andmete (~~nt~~ ☒ kaasa arvatud ☒ liiklusandmed ☒ , satelliidiandmed, ilmaandmed ☒) puhul, mille majanduslik väärtus oleneb andmete ja korrapärase uuenduste viivitamatust kättesaadavusest. ⇒ Seepärast tuleks dünaamilised andmed teha rakendusliidese kaudu kättesaadavaks kohe pärast kogumist, et hõlbustada sellistel andmetel põhinevate interneti-, mobiili- ja pilverakenduste arendamist. Kui see ei ole tehniliste või rahaliste piirangute tõttu võimalik, peaksid avaliku sektori asutused tegema need dokumendid kättesaadavaks sellise aja jooksul, mis võimaldab ära kasutada kogu nende majanduslikku potentsiaali. ⇐ Litsentseerimise korral võib dokumentide kiire kättesaadavus olla litsentsi tingimuste osaks.

↓ uus

- (28) Juurdepääs käesoleva direktiiviga taaskasutatavaks tehtud andmetele eeldab sobivate ja hästi läbimõeldud rakendusliideste kasutamist. Rakendusliidestes on kirjeldatud, millised andmeid saab välja otsida, kuidas seda teha ja millises vormingus andmed kätte saadakse. Rakendusliideste keerukuse varieerub: tegu võib olla lingiga ühte andmebaasi, et saada sealt kätte konkreetsed andmestud, veebiliidese või keerukama struktuuriga. Andmete taaskasutamine ja jagamine rakendusliideste otstarbeka kasutamise kaudu on üldkasulik, sest tänu sellele saavad arendajad ja idufirmad luua

uusi teenuseid ja tooteid. Ühtlasi on tegu hädavajaliku elemendiga, et luua sageli kasutamata jäävate andmevarade ümber väärtuslikke ökosüsteeme. Rakendusliideste loomisel ja kasutamisel tuleb juhinduda mitmest põhimõttest, nagu stabiilsus, hooldus elutsükli jooksul, kasutuse ja standardite ühtlus, kasutajasõbralikkus ja turvalisus. Avaliku sektori asutused ja riigi osalusega äriühingud teevad dünaamilised, st tihti (ka reaajas) uuendatavad andmed sobivate rakendusliideste kaudu taaskasutamiseks kättesaadavaks kohe pärast nende andmete kogumist.

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 13
(kohandatud)
⇒ uus

- (29) Taaskasutamise võimalusi on võimalik parandada, vähendades vajadust paberdokumente digitaliseerida või digitaalseid faile töödelda, et need omavahel ühilduksid. Seepärast peaksid avaliku sektori asutused tegema dokumendid kättesaadavaks mis tahes olemasolevas vormis või keeles ning võimaluse ja vajaduse korral elektroonilistelt. Avaliku sektori asutused peaksid suhtuma soosivalt olemasolevate dokumentide väljavõtete taotlustesse, kui taotluse rahuldamiseks on vaja üksnes lihtsat toimingut. Avaliku sektori asutusi ei tohiks siiski kohustada andma väljavõtteid dokumentidest juhul, kui see nõuab ebaproportsionaalseid jõupingutusi. Taaskasutamise soodustamiseks peaksid avaliku sektori asutused, niipalju kui võimalik ja vajalik, tegema oma dokumendid kättesaadavaks vormis, mis ei nõua spetsiifilise tarkvara kasutamist. Kui see on võimalik ja vajalik, peaksid avaliku sektori asutused pidama silmas, et dokumente oleks võimalik taaskasutada puuetega isikutel ~~inimestel~~ ; selleks pakutakse teavet hõlpsalt kasutatavas vormingus .

↓ 2013/37/EL põhjendus 20
⇒ uus

- (30) Kui see on võimalik ja asjakohane, peaksid avaliku sektori asutused tegema taaskasutamise soodustamiseks dokumendid ⇒ (ka veebisaitidel avaldatud dokumendid) ⇐ võimalikult täpselt ja detailselt kättesaadavaks avatud ja masinloetavas vormingus koos metaandmetega, ning sellises vormingus, mis tagab koostalitlusvõime, näiteks tuleb neid andmeid töödelda viisil, mis on kooskõlas ruumiandmete kokkusobivuse ja kasutatavuse nõudeid reguleerivate põhimõtetega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiivile 2007/2/EÜ⁴⁰, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE) [8].

↓ uus

- (31) Dokumenti tuleks pidada masinloetavas vormingus olevaks, kui tegemist on sellises failivormingus struktureeritud dokumendiga, mida tarkvararakendused suudavad kergesti tuvastada, ära tunda ja sellest vajalikke andmeid välja lugeda. Masinloetavas vormingus struktureeritud failides sisalduvaid andmeid tuleks käsitada masinloetavate

⁴⁰

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE) (ELT L 108, 25.4.2007, lk 1).

andmetena. Masinloetavad vormingud võivad olla avatud või litsentsitud; nad võivad, kuid ei pruugi olla ametlikud standardid. Dokumente, mis on sellises automaatset töötlemist piiravas failivormingus, et andmeid kas ei saa üldse või ei saa kergesti dokumendist kätte, ei tuleks pidada masinloetavas vormingus dokumentideks. Liikmesriigid peaksid soodustama masinloetavate avatud vormingute kasutamist, kui see on võimalik ja asjakohane.

↓ 2013/37/EL põhjendus 22
(kohandatud)
⇒ uus

- (32) ⇒ Tasu dokumentide taaskasutamise eest takistab oluliselt idufirmade ja VKEde turule sisenemist. Seepärast tuleks dokumentid teha taaskasutamiseks kättesaadavaks tasuta ning ~~kl Kui avaliku sektori asutused võtavad dokumentide taaskasutamise lubamise eest~~ tasu ⇒ d on vajalikud ~~kl~~ , peaksid ~~kõnealused tasud~~ ~~kl~~ need ~~kl~~ põhimõtteliselt piirduma piirkuludega. ⇒ Erandjuhtudel ~~kl~~ ~~Samas~~ tuleks arvesse võtta vajadust mitte takistada selliste avaliku sektori asutuste normaalset toimimist, kes peavad teenima tulu, et katta oluline osa oma avalik-õiguslike ülesannete täitmisega seotud kuludest ~~või kuludest, mis on seotud teatavate taaskasutamiseks kättesaadavaks tehtavate dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise ja levitamise~~ga. ⇒ Tunnustada tuleks ka riigi osalusega äriühingute rolli konkurentsipõhises majanduses. ~~kl~~ Sellistel juhtudel peaks avaliku sektori asutustel ⇒ ja riigi osalusega äriühingutel ~~kl~~ olema ~~kl~~ seega ~~kl~~ õigus küsida piirkulusid ületavat tasu. Kõnealuse tasu suurus tuleks määrata objektiivsete, läbipaistvate ja kontrollitavate kriteeriumide alusel ning dokumentide väljastamisest ja taaskasutamise lubamisest saadav kogutulu ei tohiks ületada dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise ja levitamise kulusid, millele lisandub mõistlik investeeringutasuvus. ⇒ Vajaduse korral tuleks tingimustele vastavate kulude hulka arvata ka isikuandmete või tundliku äriteabe anonüümimise kulud. ~~kl~~ Nõue tulu teenimiseks, et katta oluline osa avaliku sektori asutuse avalik-õiguslike ülesannete täitmise ⇒ või riigi osalusega äriühingule usaldatud üldhuvi teenuste pakkumisega ~~kl~~ seotud kuludest ~~ga või kuludest, mis on seotud teatavate taaskasutamiseks kättesaadavaks tehtavate dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise ja levitamise~~ga, ei pea olema õiguslik nõue ja võib tuleneda näiteks liikmesriikide haldustavast. Liikmesriigid peaksid kõnealuse nõude korrapäraselt läbi vaatama.

↓ 2013/37/EL põhjendus 23
⇒ uus

- (33) Raamatukogudel, muuseumidel ja arhiividel peaks olema võimalik küsida piirkulusid ületavat tasu, et nende tavapärane toimimine ei oleks takistatud. Kõnealuste avaliku sektori asutuste puhul ei tohiks dokumentide väljastamisest ja taaskasutamise lubamisest vastaval arvestamisperioodil saadav kogutulu ületada dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise, levitamise, säilitamise ja õiguste kindlakstegemise kulusid, millele lisandub mõistlik investeeringutulu. ⇒ Vajaduse korral tuleks tingimustele vastavate kulude hulka arvata ka isikuandmete või tundliku äriteabe anonüümimise kulud. ~~kl~~ Raamatukogude, muuseumite ja arhiivide puhul tuleks nende eripära silmas pidades võtta mõistliku investeeringutulu arvutamisel arvesse erasektori poolt identsete või samalaadsete dokumentide taaskasutamise eest võetavat tasu.

↓ 2013/37/EL põhjendus 24

- (34) Käesolevas direktiivis sätestatud tasude ülemmäär ei mõjuta liikmesriikide õigust kohaldada madalamaid tasusid või tasu mitte võtta.

↓ 2013/37/EL põhjendus 25

- (35) Liikmesriigid peaksid kehtestama piirkulusid ületava tasu võtmise kriteeriumid. Selleks võivad liikmesriigid näiteks kehtestada need kriteeriumid siseriiklike eeskirjadega või nimetada avaliku sektori asutusest erineva(d) asjaomase(d) asutuse(d), kes on pädev(ad) kõnealuseid kriteeriume kehtestama. Sellise asutuse tegevus tuleks korraldada liikmesriikide põhiseaduslike ja õigussüsteemide alusel. See võiks olla tegutsev asutus, kellel on eelarve täitmise volitused ja kes kannab poliitilist vastutust.

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 14
(kohandatud)

~~Tasu võtmisel ei tohiks kogutulu ületada dokumentide kogumise, väljastamise, paljundamise ja levitamise seotud kogukulutusi, millele lisandub mõistlik investeeringutulu, pidades vajadusel silmas asjaomase avaliku sektori asutuse omafinantseerimisnõudeid. Väljastamine hõlmab koostamist ja kontrollimist, levitamine võib hõlmata ka kasutajatuge. Tasu ülemmääraks on kulutuste tasateenimine ning lisanduv mõistlik investeeringutulu, vastavalt kehtivatele raamatupidamispõhimõtetele ja asjaomase avaliku sektori asutuse kuluarvestusmeetodile, ning vältida tuleks ülepaisutatud hindu. Käesolevas direktiiviga ettenähtud tasude ülemmäär ei mõjuta liikmesriikide avaliku sektori asutuste õigust kohaldada madalamaid tasusid või tasudest loobuda, ning liikmesriigid peaksid avaliku sektori asutusi julgustama dokumente kättesaadavaks tegema tasu eest, mis ei ületa dokumentide reprodutseerimise ja levitamise väheolulisi kulusid.~~

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 15
(kohandatud)
⇒ uus

- (36) Kogu ~~ühendus~~ ☒ liitu ☒ hõlmava teabeturu arengu eelduseks on avaliku sektori dokumentide taaskasutamise tingimuste selguse ja avaliku kättesaadavuse tagamine. Seepärast tuleb kõik dokumentide taaskasutamise suhtes kohaldatavad tingimused potentsiaalsetele taaskasutajatele selgeks teha. Liikmesriigid peaksid võimalusel soodustama kättesaadavaid dokumente hõlmavate reaajas juurdepääsetavate indeksite loomist ning hõlbustama taaskasutamise taotluste esitamist. ⇒ Muude asutuste kui riigi osalusega äriühingute, haridusasutuste, teadustööga tegelevate ja teadustööd rahastavate asutuste valduses olevate ~~dokumentide~~ dokumentide taaskasutamise taotlejaid tuleks teavitada olemasolevatest õiguskaitsevahenditest seoses neid mõjutavate otsuste või tavadega. See on eriti oluline väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, kes ei pruugi olla teadlikud teiste liikmesriikide avaliku sektori asutuste omavahelistest suhetest ning vastavatest õiguskaitsemeetmetest.

↓ 2013/37/EL põhjendus 28

- (37) Õiguskaitsevahendid peaksid hõlmama erapooletu asutuse poolse läbivaatamise võimalust. Selline asutus võiks olla juba olemasolev riigiasutus, näiteks liikmesriigi konkurentsiamet, dokumentidele juurdepääsu eest vastutav liikmesriigi asutus või liikmesriigi kohtuasutus. Sellise asutuse tegevus tuleks korraldada liikmesriikide põhiseaduslike ja õigussüsteemide alusel ning see ei tohiks piirata taaskasutamise taotleja täiendavaid õiguskaitsevahendeid. See peaks siiski olema selgelt eraldatud liikmesriigi mehhanismist, millega kehtestatakse piirikulusid ületava tasu võtmise kriteeriumid. Õiguskaitsevahendid peaksid hõlmama võimalust vaadata läbi nii keeldumise otsused kui ka otsused, mis küll lubavad taaskasutamist, kuid võivad siiski mõjutada taotlejaid muudel põhjustel, eelkõige seoses tasu võtmise eeskirjade kohaldamisega. Läbivaatamisprotsess peaks toimuma kiiresti vastavalt kiiresti muutuva turu vajadustele.
-

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 16

- (38) Kõikide avaliku sektori valduses olevate dokumentide kättesaadavaks tegemine – mitte üksnes poliitilise, vaid ka seadusandliku ja haldusmenetluse osas – on oluline meede laiendamaks õigust saada teavet, mis on demokraatia üks põhiprintsiipe. Seda eesmärki tuleb silmas pidada kõikide, nii kohaliku, riikliku kui rahvusvahelise tasandi institutsioonide puhul.
-

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 17

- (39) Mõningatel juhtudel toimub dokumentide taaskasutamine litsentseerimiseta. Muudel juhtudel antakse välja litsents, millega kehtestatakse litsentsisaaja poolse taaskasutamise tingimused näiteks vastutuse, dokumentide nõuetekohase kasutamise, mittemuutmise tagamise ja allika äramärgimise osas. Kui avaliku sektori asutused annavad dokumentide taaskasutamiseks litsentse, peavad litsentsitingimused olema õiglased ja läbipaistvad. Selles osas võivad olulist osa etendada ka veebis kättesaadavad standardlitsentsid. Liikmesriigid peavad sätestama standardlitsentside kättesaadavuse.
-

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 18

- (40) Kui pädev asutus otsustab teatavaid dokumente enam mitte taaskasutamiseks kättesaadavaks teha või lõpetada nende dokumentide ajakohastamine, peaks ta kõnealused otsused esimesel võimalusel avalikult teatavaks tegema, võimaluse korral elektrooniliste vahenditega.
-

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 19

- (41) Taaskasutamise tingimused ei tohi olla diskrimineerivad võrreldavate taaskasutajate kategooriate osas. See ei tohiks siiski takistada näiteks avaliku sektori asutuste vahelist tasuta teabevahetust, mis toimub avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks, samas kui teistelt isikutelt võetakse samade dokumentide taaskasutamise eest tasu. Ka ei tohiks see takistada kehtestamast diferentseeritud hinnapoliitikat ärilisel ja mitteärilisel eesmärgil taaskasutamise suhtes.

↓ 2013/37/EL põhjendus 26

- (42) Dokumendi taaskasutamisele võivad avaliku sektori asutused seada tingimusi, asjakohasel juhul litsentsi kaudu, näiteks nõuda allika äramärkimist ja marget selle kohta, kas dokumendi taaskasutaja on dokumenti mingil viisil muutnud. Avaliku sektori teabe taaskasutamise litsentsidega tuleks igal juhul kehtestada taaskasutamisele võimalikult vähe piiranguid, piirdudes eelistatavalt allikale viitamisega. Siin peaks olema oluline roll ka veebis kättesaadavatel avatud litsentsidel, mis annavad suuremad taaskasutamise õigused ilma tehnoloogiliste, rahaliste ja geograafiliste piiranguteta ning põhinevad avatud andmevormingutel. Seetõttu peaksid liikmesriigid soodustama avatud litsentside kasutamist, mis peaks aja jooksul saama üldiseks tavaks kogu liidus.
-

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 20

- (43) Avaliku sektori asutused peaksid dokumentide taaskasutamise tingimuste kehtestamisel austama konkurentsireegleid, vältides, kui võimalik, omavahelisi ja erasektori partneritega sõlmitavaid ainukasutuslepinguid. Siiski võib spetsiifiliste avaliku sektori dokumentide taaskasutamise ainuõigus olla vahel vajalik teatavaid üldisi majanduslikke huve teenivate teenuste pakkumiseks. Selline olukord võib näiteks tekkida, kui ükski kaubanduslikel eesmärkidel tegutsev avaldaja ainuõiguse puudumise korral kõnealust teavet ei avaldaks.
-

↓ 2013/37/EL põhjendus 31
⇒ uus

- (44) ⇒ Raamatukogud, sealhulgas ülikoolide raamatukogud, muuseumid, arhiivid ja erasektori partnerid teevad sageli koostööd, mis hõlmab kultuurivarade digiteerimist, mille puhul antakse erasektori partneritele ainuõigused. Kogemused on näidanud, et kõnealused avaliku ja erasektori partnerlused võivad hõlbustada kultuurikogude otstarbekat kasutamist ja kiirendada samas üldsuse juurdepääsu kultuuripärandile. Seepärast on otstarbekas võtta arvesse kultuurivarade digiteerimisel liikmesriikides praegu esinevaid erinevusi, kasutades selleks selliste varade digiteerimise lepingute kohta käivaid konkreetseid eeskirju. ⇐ Kui kultuurivarade digiteerimisega on seotud ainuõigus, on ainuõiguse jaoks vajalik teatav ajavahemik, et anda erasektori partneritele võimalus oma investeeringud tasa teenida. Kõnealuse ajavahemiku pikkus tuleks piiritleda ja see peaks olema võimalikult lühike, et kinni pidada põhimõttest, mille kohaselt peaks avaliku sektori teave jääma pärast digiteerimist avaliku sektori valdusesse. Kultuurivarade digiteerimise ainuõiguse kestus ei tohiks üldiselt ületada kümnet aastat. Ainuõiguste kestus, mis on pikem kui kümme aastat, tuleks läbi vaadata, võttes arvesse pärast lepingu sõlmimist keskkonnas toimunud tehnoloogilisi, finantsilisi ja halduslikke muutusi. Lisaks sellele peaks kõik avaliku ja erasektori kultuurivarade digiteerimise alased partnerlused andma partneritest kultuuriasutustele kõik õigused, mis on seotud digiteeritud kultuurivarade kasutamisega pärast ainuõiguste kestuse lõppemist.
-

↓ uus

- (45) Andmete valdajate ja andmete taaskasutajate vaheliste lepingute puhul, millega ei anta selgelt ainuõigusi, kuid mille kohta võib mõistlikult eeldada, et nad piiravad

dokumentide kättesaadavust taaskasutamiseks, tuleks rakendada täiendavat avalikku kontrolli ning seetõttu tuleks sellised lepingud avaldada vähemalt kaks kuud enne jõustumist, et anda huvitatud isikutele võimalus taotleda lepinguga hõlmatud dokumentide taaskasutamist ning välistada võimalike taaskasutajate hulga piiramise risk. Sellised lepingud tuleks avaldada ka pärast sõlmimist, poolte kokkulepitud lõplikul kujul.

- (46) Käesoleva direktiiviga püütakse minimeerida riski, et esimesena tegutsejal on ülemäära suur eelis, mis võib piirata andmete võimalike taaskasutajate arvu. Kui lisaks liikmesriigi käesoleva direktiivi kohastele dokumentide tagamise kohustustele kaasneb lepinguliste suhetega liikmesriigi ressursside üleandmine ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, ei tohiks käesolev direktiiv piirata aluslepingu artiklites 101–109 sätestatud riigiabi ja muude konkurentsieeskirjade kohaldamist. Aluslepingu artiklites 107–109 sätestatud riigiabieeskirjadest tulenevalt peab riik eelnevalt kontrollima, kas asjaomases lepingulises suhtes võib olla tegu riigiabiga, ning tagama vastavuse riigiabieeskirjadele.

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 21
(kohandatud)
⇒ uus

- (47) ~~Käesolevat direktiivi tuleks rakendada ja kohaldada täielikus vastavuses isikuandmete kaitse põhimõtetega, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivis 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta~~⁴¹ ~~✗~~ Käesolev direktiiv ei piira isikuandmete kaitset käsitleva liidu õiguse, kaasa arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679⁴² ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/58/EÜ,⁴³ kohaldamist ning seda tuleks rakendada ja kohaldada täielikus vastavuses selle õigusega ~~✗~~ ⇒ Anonüümimine on vahend, mis võimaldab ühitada ühelt poolt avaliku sektori teabe võimalikult ulatusliku taaskasutatavuse ja teiselt poolt andmekaitseõigusest tulenevate kohustustega seotud huvid, kuid sellega kaasnevad kulud. Sellist kulu on asjakohane pidada käesoleva direktiivi artiklis 6 määratletud levitamise piirkulu üheks komponendiks. ⇐

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 22

- (48) Käesolev direktiiv ei mõjuta kolmandate isikute intellektuaalomandi õigusi. Kahtluse vältimiseks olgu märgitud, et mõiste „intellektuaalomandi õigused“ hõlmab üksnes autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi (sealhulgas *sui generis* kaitse). Käesolevat direktiivi ei kohaldata dokumentide suhtes, millele laienevad tööstusomandi õigused, näiteks patendid, registreeritud disainilahendused ja kaubamärgid. Käesolev direktiiv ei mõjuta avaliku sektori asutuste intellektuaalomandi õiguste omandiõigust ega piira nende õiguste mis tahes viisil teostamist väljaspool käesoleva direktiivi piire.

⁴¹ ~~EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.~~

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) [...].

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.07.2002, lk 37).

Käesoleva direktiiviga kehtestatud kohustusi tuleks rakendada üksnes niivõrd, kui need on kooskõlas intellektuaalomandi kaitset käsitlevate rahvusvaheliste lepingutega, eelkõige Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooniga (Berni konventsioon) ja intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepinguga (TRIP-leping). Avaliku sektori asutused peaksid oma autoriõigusi siiski teostama taaskasutamist soodustaval viisil.

↓ 2013/37/EL põhjendus 9
(kohandatud)

- (49) Võttes arvesse liidu õigust ning liidu ja liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi, eelkõige neid, mis tulenevad Berni ~~kirjandus- ja kunstiteoste kaitse~~ konventsioonist ning ~~intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide~~ ☒ TRIPS- ☒ lepingust, tuleks ☒ käesoleva ☒ direktiivi ~~2003/98/EÜ~~ kohaldamisalast välja jätta dokumendid, mille suhtes on kolmandatel isikutel intellektuaalomandi õigused. Kui raamatukogude, sh ülikoolide raamatukogude, muuseumide või arhiivide valduses oleva dokumendi intellektuaalomandi õigused kuulusid algselt kolmandale isikule ja kõnealuste õiguste kaitsetähtaeg ei ole lõppenud, tuleks seda dokumenti käesoleva direktiivi rakendamisel pidada dokumendiks, mille intellektuaalomandi õigused kuuluvad kolmandatele isikutele.

↓ 2013/37/EL põhjendus 12
(kohandatud)

- (50) ☒ Käesolev direktiiv ☒ ~~Direktiiv 2003/98/EÜ~~ ei tohiks piirata siseriiklikest eeskirjadest tulenevaid avaliku sektori asutuste töötajate võimalikke õigusi, sealhulgas majanduslikke ja mittevaralisi intellektuaalomandi õigusi.

↓ 2013/37/EL põhjendus 13

- (51) Lisaks, kui dokument tehakse taaskasutamiseks kättesaadavaks, peaks asjaomasele avaliku sektori asutusele jääma õigus dokumenti kasutada.

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 23

- (52) Avaliku sektori valduses olevate dokumentide taaskasutamist võib märkimisväärselt soodustada selliste vahendite areng, mis aitavad potentsiaalsetel taaskasutajatel leida taaskasutamiseks pakutavaid dokumente ja taaskasutamise tingimusi. Liikmesriigid peaksid seetõttu tagama praktiliste vahendite olemasolu, mis võimaldavad taaskasutajatel taaskasutamiseks pakutavaid dokumente otsida. Näited taolistest praktilistest vahenditest on soovitatavalt veebis kättesaadavad peamiste dokumentide (sageli taaskasutatavate või potentsiaalselt sageli taaskasutatavate dokumentide) loendid ja portaalid, milles asuvad viited detsentraliseeritud loenditele.

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 24

⇒ uus

- (53) Käesolev direktiiv ei mõjuta ~~autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas käsitleva~~ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ~~22. mai 2001. aasta~~ direktiivi 2001/29/EÜ⁴⁴ ja ~~andmebaaside õiguskaitset käsitleva~~ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ~~11. märtsi 1996. aasta~~ direktiivi 96/9/EÜ⁴⁵ kohaldamist. Selles sätestatakse tingimused, mille kohaselt avaliku sektori asutused võivad dokumentide taaskasutamist lubades teostada oma intellektuaalomandi õigusi ühendusesisesel teabeturul. ⇒ Eelkõige juhul, kui direktiivi 96/9/EÜ artikli 7 lõikes 1 sätestatud õiguse omanik on avaliku sektori asutus, ei tohiks ta seda õigust kasutada selleks, et takistada või piirata andmebaasides sisalduvate andmete taaskasutamist. ⇐

↓ 2013/37/EL põhjendus 27

(kohandatud)

- (54) Komisjon toetas veebipõhise ☒ avatud andmete kättesaadavuse aruande ☒ ~~avaliku sektori teabe tulemustabeli~~ koostamist, mis hõlmab asjakohaseid näitajaid avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta kõikides liikmesriikides. Kõnealuse ☒ aruande ☒ ~~tulemustabeli~~ korrapärane ajakohastamine aitab parandada liidus rakendatavate poliitikate ja tavade alase teabe vahetamist liikmesriikide vahel ja sellise teabe kättesaadavust.

↓ 2013/37/EL põhjendus 35

⇒ uus

- (55) On vaja tagada, et liikmesriigid ⇒ teevad ⇐ ~~esitavad komisjonile aruande~~ avaliku sektori teabe taaskasutamise ulatuse, kõnealuse teabe kättesaadavaks tegemise tingimuste ja õiguskaitsetavade ⇒ seiret ⇐ ~~kohta~~.

↓ 2013/37/EL põhjendus 29

⇒ uus

- (56) Komisjon ⇒ võib abistada ⇐ ~~peaks abistama~~ liikmesriike käesoleva direktiivi järjekindlal rakendamisel, andes pärast konsulteerimist huvitatud isikutega suuniseid, eelkõige soovituslike standardlitsentside, andmekogude ja dokumentide taaskasutamise eest tasu võtmise kohta ⇒, ning uuendades olemasolevaid suuniseid ⇐.

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiiv 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (ELT L 167, 22.6.2001, lk 10).

⁴⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiiv 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta (EÜT L 77, 27.3.1996, lk 20).

- (57) Siseturu loomise üks peamisi eesmärke on kogu liitu hõlmavate teenuste arengut soodustavate tingimuste loomine. Raamatukogudes, muuseumides ja arhiivides on märkimisväärne kogus väärtuslikke avaliku sektori teaberessursse, eelkõige seetõttu, et digiteerimisprojektid on mitmekordistanud digitaalse avaliku teabe hulka. Kultuuripärandi kogud ja nendega seotud metaandmed võivad olla digitaalse sisuga toodete ja teenuste algmaterjaliks ja neil on suur potentsiaal innovatiivseks taaskasutuseks sellistes valdkondades nagu õpe ja turism. ⇒ Muud liiki kultuuriasutused (näiteks orkestrid, ooperi- ja balletiteatrid ning teatrid), kaasa arvatud nende asutuste juurde kuuluvad arhiivid, peaksid jääma käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja nende lavakunstialase olemuse tõttu ja seetõttu, et peaaegu kogu nende materjali intellektuaalomandiõigused kuuluvad kolmandatele isikutele ja jäävad seega väljapoole käesoleva direktiivi kohaldamisala. ⇐ ~~Avaliku sektori valduses oleva kultuurimaterjali laiem taaskasutatavus võimaldab muu hulgas liidu ettevõtetel ära kasutada selle teabe potentsiaali ning toetada majanduskasvu ja töökohtade loomist.~~

- (58) Et luua tingimused, mis toetavad dokumentide taaskasutamist, mida seostatakse majanduse ja ühiskonna jaoks eriti väärtuslike ja oluliste sotsiaal-majanduslike hüvedega, tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta vastu õigusakte vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 290 selles osas, mis puudutab väärtuslike andmestute nimekirja vastuvõtmist selliste dokumentide hulgast, mille suhtes kohaldatakse käesolevat direktiivi, koos nende avaldamise ja taaskasutamise korraga. Eriti tähtis on see, et komisjon korraldaks ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et need konsultatsioonid toimuksid kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada võrdne osalemine delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (59) Kogu ELi hõlmav nimekiri andmestutest, millel on eriti suur potentsiaal luua sotsiaal-majanduslikke hüvesid, koos taaskasutamise ühtlustatud tingimustega on olulised komponendid, mille toel luua piiriüleseid rakendusi ja teenuseid. Nimekirjade koostamise käigus peaks komisjon pidama asjakohaseid konsultatsioone muu hulgas ka ekspertide tasandil. Nimekirjades tuleks arvestada valdkondlike õigusaktidega, mis juba reguleerivad andmestute avaldamist, ning G8 avatud andmete harta tehnilises lisas ja komisjoni teatises 2014/C 240/01 märgitud kategooriatega.
- (60) Et tagada väärtuslike andmestute maksimaalne mõju ja hõlbustada nende taaskasutamist, tuleks väärtuslikud andmed teha taaskasutamiseks kättesaadavaks minimaalsete õiguslike piirangutega ja tasuta. Kui sellised andmestud sisaldavad dünaamilisi andmeid, tuleks nad ühtlasi avaldada rakendusliidese kaudu.

↓ 2003/98/EÜ põhjendus 25
(kohandatud)

~~Kuna ettepanud meetme eesmärgi, milleks on kogu ühendust hõlmavate avaliku sektori dokumentidel põhinevate infotoodete ja teenuste väljaarendamise soodustamine, eraettevõtete poolse avaliku sektori dokumentide tõhusa piiriülese kasutamise edendamine ja konkurentsimoonutuste piiramine ühenduse turul, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning kõnealuse meetme kogu ühendust hõlmavat iseloomu ja mõju silmas pidades on neid seepärast võimalik paremini saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid vastavalt asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuspõhimõttele. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Käesoleva direktiiviga tuleks saavutada minimaalne ühtlustamine, vältides seeläbi liikmesriikide vahelisi täiendavaid lahknemusi avaliku sektori dokumentide taaskasutamise vallas.~~

↓ 2013/37/EL põhjendus 33
(kohandatud)

- (61) Kuna käesoleva direktiivi eesmärgi, nimelt soodustada kogu liitu hõlmavate avaliku sektori dokumentidel põhinevate teabetoodete ja -teenuste väljaarendamist ning tagada avaliku sektori dokumentide tõhus ja piiriülene kasutamine ühelt poolt eraettevõtjate, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate poolt lisandväärtusega teabetoodete ja -teenuste puhul ja teiselt poolt kodanike poolt teabe vaba liikumise ning kommunikatsiooni hõlbustamiseks, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning ☒, vaid ☒ kavandatava meetme üleeuroopalist ulatust silmas pidades on neid parem saavutada ☒ pigem ☒ liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

↓ 2013/37/EL põhjendus 34
(kohandatud)
⇒ uus

- (62) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, sealhulgas ⇒ õigust privaatsusele (artikkel 7), ⇐ õigust isikuandmete kaitsele (artikkel 8), ja ⇒ õigust omandile (artikkel 17) ⇒ ja puuetega inimeste integreerimist ühiskonda (artikkel 26) ⇐. Direktiivi ei tohi tõlgendada ega rakendada viisil, mis läheb vastuollu Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga.

↓ uus

- (63) Komisjon peaks käesolevat direktiivi hindama. Vastavalt Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel 13. aprillil 2016 sõlmitud institutsioonidevahelise kokkuleppe (parema õigusloome kohta)⁴⁶ punktile 22 peaks

⁴⁶ ELT L123, 12.5. 2016, lk 1.

selline hindamine lähtuma viiest kriteeriumist – tõhusus, mõjususe, asjakohasus, sidusus ja ELi lisaväärtus – ning olema võimalike edasiste meetmete mõju hindamise aluseks.

(64) Kohustus võtta käesolev direktiiv liikmesriigi õigusesse üle peaks piirduma sätetega, mida on võrreldes varasemate direktiividega oluliselt muudetud. Kohustus võtta üle muutmata sätteid tuleneb varasematest direktiividest.

(65) Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa B osas osutatud direktiivide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtpäevadega,

↓ 2003/98/EÜ

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala~~Sisu ja reguleerimisala~~

1. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumreeglid, mis reguleerivad ~~liikmesriikide avaliku sektori asutuste valduses olevate olemasolevate dokumentide järgmiste materjalide~~ taaskasutamist ja nende taaskasutamist soodustavaid praktilisi abinõusid;

a) liikmesriikide avaliku sektori asutuste valduses olevad olemasolevad dokumendid;

↓ uus

(b) olemasolevad dokumendid, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/25/EL⁴⁷ määratletud valdkondades tegutseva avaliku sektori asutuse valduses või sellise avaliku sektori asutuse valduses, kes tegutseb avaliku teenuse pakkujana vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1370/2007⁴⁸ artiklile 2, või lennuettevõtjana, kes täidab avaliku teenindamise kohustust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1008/2008⁴⁹ artiklile 16, või ühenduse laevaomanikuna, kes täidab avaliku teenuse osutamise kohustust vastavalt nõukogu määruse (EMÜ) nr 3577/92⁵⁰ artiklile 4;

c) teadusandmed artikli 10 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tingimustel.

⁴⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

⁴⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70.

⁴⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (uuestisõnastamine) (EMP kohaldatav tekst) (ELT L 293, 31.10.2008, lk 3–20).

⁵⁰ Nõukogu 7. detsembri 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 3577/92 teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamise kohta merevedudel liikmesriikides (merekabotaaž) (EÜT L 364, 12.12.1992, lk 7–10).

↓ 2003/98/EÜ

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata:

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõike 1
punkti a alapunkt i

a) selliste dokumentide suhtes, mille väljastamine ei kuulu asjaomaste avaliku sektori asutuste avalik-õiguslike ülesannete alla, nagu need on ette nähtud liikmesriigi seaduste või muude siduvate eeskirjadega või, kui selliseid norme ei ole, kõnealuse liikmesriigi üldise haldustavaga tingimusel, et avalik-õiguslike ülesannete ulatus on läbipaistev ja see vaadatakse läbi;

↓ uus

b) riigi osalusega äriühingute valduses olevad dokumendid, mis on koostatud väljaspool liikmesriigi õiguses või muudes siduvates õigusnormides määratletud üldhuviteenuste pakkumist;

↓ 2003/98/EÜ

~~cb)~~ dokumentide suhtes, mille osas kolmandatel isikutel on intellektuaalomandi õigused;

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõike 1
punkti a alapunkt ii (kohandatud)

~~de)~~ selliste dokumentide suhtes, millele juurdepääs on liikmesriikide juurdepääsukorra kohaselt keelatud, sealhulgas järgmistel põhjustel:

- riikliku julgeoleku (st riigi julgeoleku) kaitse, riigikaitse või avaliku julgeoleku kaitse,
 - statistiliste andmete konfidentsiaalsus;
 - ärisaladus (~~ne~~ ☒) seal hulgas ☒ äri-, kutseala- ja ettevõtte saladused);
-

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõike 1
punkti a alapunkt iii

~~eee)~~ dokumendid, millele juurdepääs on piiratud liikmesriikide juurdepääsukorraga, sealhulgas juhud, mil kodanikud ja ettevõtjad peavad tõendama oma konkreetset huvi juurdepääsuks dokumentidele;

~~feb)~~ dokumentide osad, mis sisaldavad ainult logosid, vappe ja sümboleid;

~~gee)~~ dokumendid, millele juurdepääs on välistatud või piiratud juurdepääsukorraga isikuandmete kaitse tõttu, ning dokumentide osad, mis on selle korra alusel juurdepääsetavad ning sisaldavad isikuandmeid, mille taaskasutamine on õiguslikult määratletud sellise õigusakti rikkumisena, millega reguleeritakse üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel;

↓ 2003/98/EÜ

~~h_e~~) dokumentide suhtes, mis on avalike ringhäälinguajaamade või nende filiaalide või muude asutuste ja nende filiaalide valduses avaliku ringhäälinguteenus osutamise eesmärgil;

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõike 1 punkti a alapunkt v
⇒ uus

~~i_f~~) selliste dokumentide suhtes, mis on muude kultuuriasutuste kui raamatukogude, ⇒ ülikoolide raamatukogude, ⇐ muuseumide ja arhiivide valduses;

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõike 1 punkti a alapunkt iv
⇒ uus

~~j_e~~) selliste dokumentide suhtes, mis on ⇒ kuni teise taseme ⇐ haridus- ja teadusasutuste, sealhulgas teadusuuringute tulemuste edastamiseks loodud organisatsioonide, koolide ja ülikoolide, välja arvatud ülikoolide raamatukogude valduses, ning ⇒ , kõigi teiste haridusasutuste puhul selliste dokumentide suhtes, mida ei ole nimetatud artikli 1 lõike 1 punktis c; ⇐

⇐ uus

k) selliste dokumentide suhtes, mida ei ole nimetatud artikli 1 lõike 1 punktis c ja mis on teadustööga tegelevate ja teadustööd rahastavate organisatsioonide, kaasa arvatud teadustöö tulemuste edasiandmiseks loodud organisatsioonide valduses.

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõike 1 punkt b

3. Käesolev direktiiv rajaneb liikmesriikide juurdepääsukordadel ega mõjuta nende kohaldamist.

↓ 2003/98/EÜ
→₁ 2013/37/EL artikli 1 lõike 1 punkt c

~~4. Käesolev direktiiv ei kahjusta ega mõjuta üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel, nagu see on ette nähtud →₁ liidu ⇐ ja siseriiklike õigusaktidega, ning eelkõige ei muuda see direktiivis 95/46/EÜ sätestatud kohustusi ja õigusi.~~

45. Käesoleva direktiiviga kehtestatud kohustusi kohaldatakse niivõrd, kui need on kooskõlas intellektuaalomandi õiguste kaitset käsitlevate rahvusvaheliste lepingutega, eelkõige Berni konventsiooni ja TRIP-lepinguga.

↓ uus

5. Avaliku sektori asutused ei kasuta direktiivi 96/9/EÜ artikli 7 lõikes 1 sätestatud andmebaasi tegija õigust, et takistada või piirata dokumentide taaskasutamist vastavalt käesolevale dokumendile.

6. Käesolev direktiiv reguleerib liikmesriikide avaliku sektori asutuste valduses olevate olemasolevate dokumentide taaskasutamist ning hõlmab muu hulgas dokumente, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/2/EÜ⁵¹.

↓ 2003/98/EÜ

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „avaliku sektori asutus“ – riigi, piirkondlikud või kohalikud asutused, avalik-õiguslikud isikud ning ühest või mitmest kõnealusest asutusest või avalik-õiguslikust isikust koosnevad ühendused;
 2. „avalik-õiguslik isik“ – mis tahes isik:
 - a) mis on asutatud üldistes huvides ega tegele tööstuse ega kaubandusega ja
 - b) millel on juriidilise isiku staatus ja
 - c) mida põhiliselt rahastavad riik, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused või teised avalik-õiguslikud isikud või mille juhtimist need isikud kontrollivad või millel on haldus-, juhtimis- või järelevalveorgan, millesse riik, piirkondlik või kohalik omavalitsus või teised avalik-õiguslikud isikud nimetavad üle poole liikmetest;
-

↓ uus

3. „riigi osalusega äriühing“ – äriühing, mille suhtes võivad avaliku sektori asutused otseselt või kaudselt kasutada valitsevat mõju omandiõiguse, finantsosaluse või äriühingu suhtes kehtivate õigusnormide alusel;
-

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõige 2

- ~~49.~~ „ülikool“ – kõik avaliku sektori asutused, mis pakuvad akadeemilise kraadi omandamiseni viivaid keskharidusjärgseid kõrgharidusprogramme;~~52~~
-

↓ 2003/98/EÜ

- ~~53.~~ „dokument“ –

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE) (ELT L 108, 25.4.2007, lk. 1).

- a) mis tahes teave mis tahes andmekandjal (paberile kirjutatuna, elektroonilises vormis või heli-, visuaal- või audiovisuaalsalvestisena);
- b) mis tahes osa sellisest teabest;

↓ uus

6. „dünaamilised andmed“ – elektroonilised dokumendid, mida uuendatakse sageli või reaalajas;

7. „teadusandmed“ – digitaalsed dokumendid, v.a teaduslikud publikatsioonid, mida kogutakse ja koostatakse teadustöö käigus ja mida kasutatakse teadusprotsessis tõendusmaterjalina või mida peetakse teadusringkondades üldiselt vajalikuks, et valideerida teadustöö käigus tehtud avastusi ja teadustöö tulemusi;

8. „väärtuslikud andmestud“ – dokumendid, mille taaskasutamist seostatakse oluliste sotsiaal-majanduslike hüvedega eeskätt tänu nende sobivusele lisaväärtusteenuste ja -rakenduste loomiseks ja tänu nende inimeste arvule, kes võiksid saada kasu sellistel andmestutel põhinevatest lisaväärtusteenustest ja -rakendustest;

↓ 2003/98/EÜ (kohandatud)

~~94.~~ „taaskasutamine“ – avaliku sektori valduses olevate dokumentide kasutamine füüsiliste või juriidiliste isikute poolt ärilisel või mitteärilisel eesmärgil, mis ei lange kokku algse eesmärgiga, mille täitmiseks dokument avalik-õigusliku ülesande raames loodi, ☒ välja arvatud ☒ avaliku sektori isikute vaheline dokumentide vahetamine puhtalt avalik-õiguslike ülesannete täitmise raames ~~ei ole taaskasutamine~~;

~~5. isikuandmed – direktiivi 95/46/EÜ artikli 2 punktis a määratletud andmed.~~

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõige 2

~~106.~~ „masinloetav vorming“ – failivorming, mis on struktureeritud selliselt, et tarkvararakendused suudavad spetsiifilisi andmeid, sealhulgas üksikuid faktiväiteid, ja nende sisemist struktuuri kergelt tuvastada, ära tunda ja välja lugeda;

~~117.~~ „avatud vorming“ – platvormist sõltumatu failivorming, mis tehakse üldsusele kättesaadavaks ilma dokumentide taaskasutamise piiranguteta;

~~128.~~ „ametlik avatud standard“ – kirjalikult kehtestatud standard, mis sisaldab üksikasjalikke nõudeid selle kohta, kuidas tagada andmehaldustarkvara koostalitlusvõime;

↓ uus

13. „mõistlik investeeringutasuvus“ – protsentides väljendatav osa üldistest tasudest, mis lisandub tingimustele vastavate kulude katmiseks vajalikule summale; mitte rohkem kui 5 protsendipunkti üle Euroopa Keskpanga fikseeritud intressimäära;

14. „kolmas isik“ – füüsiline või juriidiline isik, kes ei ole avaliku sektori asutus ega riigi osalusega äriühing, kelle valduses on andmed.

Artikkel 3

Üldpõhimõte

1. Kui lõikes 2 ei ole sätestatud teisiti, tagavad liikmesriigid, et dokumendid, mille suhtes kohaldatakse käesolevat direktiivi vastavalt artiklile 1, on ärilistel või mitteärilistel eesmärkidel taaskasutatavad III ja IV peatükis sätestatud tingimustel.
2. Kui tegemist on dokumentidega, mille intellektuaalomandi õigused kuuluvad raamatukogudele, sh ülikoolide raamatukogudele, muuseumidele ja arhiividele, ⇒ või dokumentidega, mis on riigi osalusel äriühingute valduses, ⇐ tagavad liikmesriigid, et kui dokumentide taaskasutamine on lubatud, on need dokumendid ärilistel või mitteärilistel eesmärkidel taaskasutatavad III ja IV peatükis sätestatud tingimustel.

II PEATÜKK

TAASKASUTAMISTAOTLUSED

Artikkel 4

Taaskasutamistaotluste menetlemisel kohaldatavad nõuded

1. Avaliku sektori asutused menetlevad taaskasutamistaotlusi, võimaluse ja vajaduse korral elektrooniliselt, ja teevad dokumendi taotlejale kättesaadavaks või, kui vaja on litsentsi, esitavad taotlejale litsentsipakkumise mõistliku aja jooksul, mis on vastavuses dokumentidele juurdepääsu taotluste menetlemiseks kehtestatud tähtaegadega.
2. Kui tähtaegu või muid dokumentide aegsat esitamist reguleerivaid norme ei ole kehtestatud, menetlevad avaliku sektori asutused taotlust ja annavad dokumendid taotlejale taaskasutamiseks või, kui vaja on litsentsi, esitavad taotlejale litsentsipakkumise hiljemalt 20 tööpäeva jooksul alates taotluse saamisest. Seda aega võib mahukate või keerukate taotluste korral pikendada veel 20 tööpäeva võrra. Sellistel juhtudel teatatakse taotlejale kolme nädala jooksul alates esialgse taotluse saamisest, et selle menetlemiseks on vaja lisaaega.

3. Eitava otsuse korral teatavad avaliku sektori asutused taotlejale keeldumise põhjused vastavalt liikmesriigis kehtivale juurdepääsukorrale või käesoleva direktiivi, eriti selle artikli 1 lõike 22 punktide a–g või artikli 3 alusel vastu võetud siseriiklikele sätetele. Kui eitava otsuse aluseks on artikli 1 lõike 22 punkt bc, lisab avaliku sektori asutus viite õiguse füüsilisest või juriidilisest isikust omanikule, kui see on teada, või viite litsentsiandjale, kellelt avaliku sektori asutus on vastava materjali saanud. Raamatukogud, sh ülikoolide raamatukogud, muuseumid ja arhiivid ei ole kohustatud viidet lisama.
4. Taaskasutamisalane otsus peab sisaldama viidet õiguskaitsevahenditele juhuks, kui taotleja soovib otsuse edasi kaevata. Õiguskaitsevahendid hõlmavad võimalust sellise sõltumatu asutuse poolseks läbivaatamiseks, kellel on asjakohased teadmised; kõnealusteks

asutusteks võivad olla liikmesriigi konkurentsiamet, dokumentidele juurdepääsu eest vastutav liikmesriigi asutus või liikmesriigi kohtuasutus, kelle otsused on asjaomasele avaliku sektori asutusele siduvad.

↓ 2003/98/EÜ (kohandatud)
⇒ uus

5. ☒ Käesoleva artikli nõudeid ei pea täitma järgmised üksused: ☒

~~Artikli 1 lõike 2 punktide d, e ja f alla kuuluvad avaliku sektori asutused ei pea käesoleva artikli nõudeid täitma.~~

↓ uus

a) riigi osalusega äriühingud;

b) haridusasutused, teadustööga tegelevad ja teadustööd rahastavad organisatsioonid.

↓ 2003/98/EÜ

III PEATÜKK

TAASKASUTAMISE TINGIMUSED

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõige 5
(kohandatud)
⇒ uus

Artikkel 5

Pakutavad vormingud ~~vormid~~

1. ☒ Ilma et see piiraks V peatüki kohaldamist, ☒ ~~teevad~~ **aga** avaliku sektori asutused ⇒ ja riigi osalusega äriühingud ⇐ ~~teevad~~ dokumentid kättesaadavaks mis tahes olemasolevas vormingus või keeles ning, kui see on võimalik ja asjakohane, avatud ja masinloetavas vormingus koos metaandmetega. Nii vorming kui ka metaandmed ☒ peavad ☒ ~~peaksid~~ olema võimalikult suures ulatuses ☒ võimaluse korral ☒ kooskõlas ametlike avatud standarditega.

2. Lõikest 1 ei tulene avaliku sektori asutustele ⇒ ega riigi osalusega äriühingutele ⇐ kohustust luua või mugandada dokumente või anda dokumentidest väljavõtteid, et järgida kõnealust lõiget, kui see nõuaks ebaproportsionaalseid jõupingutusi, mis ei ole pelgalt lihtsad toimingud.

3. Käesoleva direktiivi alusel ei või avaliku sektori asutustelt ⇒ ega riigi osalusega äriühingutelt ⇐ nõuda teatavat liiki dokumentide koostamise ja säilitamise jätkamist selleks, et mõni era- või avaliku sektori organisatsioon saaks neid taaskasutada.

↓ uus

4. Avaliku sektori asutused ja riigi osalusega äriühingud teevad dūnaamilised andmed taaskasutamiseks kättesaadavaks kohe pärast kogumist selleks sobiva rakendusliidese ehk API kaudu.

5. Kui dokumentide kättesaadavaks tegemine kohe pärast nende kogumist käiks avaliku sektori asutusele või riigi osalusega äriühingule rahaliselt või tehniliselt üle jõu, tehakse lõikes 4 osutatud dokumendid kättesaadavaks aja jooksul, mis ei kahjusta põhjendamatult nende andmete majandusliku potentsiaali kasutamist.

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõige 6
(kohandatud)
⇒ uus

Artikkel 6

Tasu võtmise põhimõtted

1. ~~Kui d~~ Dokumentide taaskasutamise eest ~~võetakse~~ tasu ⇒ ei võeta või piirdatakse ⇐ ~~piirduvad kõnealused tasud~~ dokumentide paljundamisest, esitamisest ja levitamisest ⇒ ning vajaduse korral isikuandmete anonüümimisest ja äriliselt konfidentsiaalse teabe kaitsmiseks võetud meetmetest ⇐ tulenevate piirkuludega.

2. ☒ Erandkorras ei kohaldata ☒ ~~Lõiget 1 ei kohaldata:~~

a) avaliku sektori asutuste suhtes, kes peavad teenima tulu, et katta oluline osa oma avalik-õiguslike ülesannete täitmisest tulenevatest kuludest;

~~b) erandina dokumentide suhtes, mille eest peavad asjaomased avaliku sektori asutused teenima piisavalt tulu, et katta oluline osa kõnealuste dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise ja levitamise kuludest. Nimetatud nõuded kehtestatakse liikmesriigi õigusega või muude siduvate eeskirjadega. Selliste eeskirjade puudumise korral määratakse nõuded kindlaks vastavalt liikmesriigi üldisele haldustavale;~~

b) raamatukogude, sh ülikoolide raamatukogude, muuseumide ja arhiivide suhtes ei

↓ uus

c) riigi osalusega äriühingute suhtes.

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõige 6
(kohandatud)
⇒ uus

3. Lõike 2 punktides a ja ~~b~~ ⇒ c ⇐ osutatud juhtudel ~~arvutavad asjaomased avaliku sektori asutused~~ ☒ arvutatakse ☒ tasu välja liikmesriikide kehtestatud objektiivsete, läbipaistvate ja kontrollitavate kriteeriumide alusel. Dokumentide väljastamisest ja taaskasutamise lubamisest vastaval arvestusperioodil ~~kõnealuste asutuste~~ saadav kogutulu ei tohi ületada dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise ja levitamise ⇒ ning vajaduse

korral isikuandmete anonüümimise ja äriselt konfidentsiaalse teabe kaitsmiseks võetud meetmete ⇐ kulusid, millele lisandub mõistlik investeeringutasuvus. Tasu arvutatakse vastavalt ~~asjaomaste avaliku sektori asutuste suhtes~~ kohaldatavatele arvestuspõhimõtetele.

4. Kui tasu võtavad lõike 2 punktis ~~be~~ osutatud avaliku sektori asutused, ei tohi dokumentide väljastamisest ja taaskasutamise lubamisest vastaval arvestamisperioodil saadav kogutulu ületada dokumentide kogumise, koostamise, paljundamise, levitamise, säilitamise ja õiguste väljaselgitamise ⇒ ning vajaduse korral isikuandmete anonüümimise ja äriselt konfidentsiaalse teabe kaitsmiseks võetud meetmete ⇐ kulusid, millele lisandub mõistlik investeeringutasuvus. Tasu arvutatakse vastavalt asjaomaste avaliku sektori asutuste suhtes kohaldatavatele arvestuspõhimõtetele.

↓ uus

5. Väärtuslike andmestute (mille nimekiri määratakse kindlaks vastavalt artiklile 13) ja artikli 1 lõike 1 punktis c osutatud teadusandmete taaskasutamine on kasutaja jaoks tasuta.

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõige 7
(kohandatud)

Artikkel 7

Läbipaistvus

1. ~~Avaliku sektori asutuse valduses olevate d~~Dokumentide taaskasutamise standardtasude puhul määratakse eelnevalt kindlaks ja avaldatakse, kui see on võimalik ja asjakohane, siis elektrooniliselt, tasu kohaldamise tingimused ja tasu tegelik summa, sealhulgas tasu arvutamise alus.

2. Kui tegemist on muude taaskasutamise tasudega kui lõikes 1 osutatud tasud, ~~teatab asjaomane avaliku sektori asutus~~ ☒ teatakse ☒ eelnevalt, milliseid tegureid võetakse nende tasude arvutamisel arvesse. Taotluse korral näitab kõnealune ~~avaliku sektori asutus samuti~~ ☒ dokumentide valdaja ka ☒ seda, kuidas need tasud arvutati konkreetse taaskasutamistaotluse puhul.

~~3. Artikli 6 lõike 2 punktis b osutatud nõuded määratakse eelnevalt kindlaks. Nad avalikustatakse võimaluse ja vajaduse korral elektroonilises vormis.~~

↓ uus

3. Liikmesriigid avaldavad artikli 6 lõike 2 punktis a osutatud avaliku sektori asutuste nimekirja.

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõige 7

4. Avaliku sektori asutused tagavad, et dokumentide taaskasutamise taotlejaid teavitatakse olemasolevatest õiguskaitsevahenditest seoses neid mõjutavate otsuste või tavadega.

↓ 2003/98/EÜ

Artikkel 8

Litsentsid

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõige 8
(kohandatud)

1. ~~Avaliku sektori asutused võivad~~ ☒ Dokumentide ☒ taaskasutamist võib lubada tingimusteta või ☒ teatavatel tingimustel ~~kehtestada tingimusi~~, vajaduse korral litsentside abil. Need tingimused ei tohi taaskasutamist põhjendamatult piirata ning neid ei tohi kasutada konkurentsi piiramiseks.

↓ 2003/98/EÜ (kohandatud)

2. Liikmesriikides, kus kasutatakse litsentse, tagavad liikmesriigid konkreetse litsentsitaotluse jaoks kohandatavate avaliku sektori dokumentide taaskasutamise standardlitsentside avaldamise digitaalses vormis selliselt, et neid on võimalik elektrooniliselt töödelda. Liikmesriigid ~~kutsuvad kõiki avaliku sektori asutusi üles~~ ☒ julgustavad kasutama selliseid ☒ standardlitsentse ~~kasutama~~.

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõige 9

Artikkel 9

Praktilised vahendid

Liikmesriigid rakendavad praktilisi vahendeid taaskasutamiseks kättesaadavate dokumentide otsingu hõlbustamiseks, näiteks veebis ja masinloetavas vormingus, kui see on võimalik ja asjakohane, kättesaadavad sisuloetelud põhidokumentidest koos asjaomaste metaandmetega, ning portaalid, mis on seotud sisuloeteluga. Võimaluse korral hõlbustavad liikmesriigid dokumentide keeltevahelist otsingut.

↓ uus

Artikkel 10

Teadusandmete kättesaadavus ja taaskasutamine

1. Liikmesriigid toetavad teadusandmete kättesaadavust ning kehtestavad selleks riigisisesed põhimõtted ja asjaomased meetmed, et muuta avaliku sektori rahastatud teadusandmed vabalt kättesaadavaks („vaba juurdepääsu põhimõte“). Vaba juurdepääsu põhimõtted on suunatud teadustööga tegelevatele ja teadustööd rahastavatele organisatsioonidele.

2. Teadusandmed peavad olema ärilistel või mitteärilistel eesmärkidel taaskasutatavad III ja IV peatükis sätestatud tingimustel, kuivõrd neid andmeid on rahastanud avalik sektor ja kui sellistele andmetele pakutakse juurdepääsu institutsiooni- või teemapõhise hoidla kaudu. Kõnealuses kontekstis võetakse arvesse õiguspäraseid ärihuve ja varem olemas olnud intellektuaalomandiõigusi. Käesolev säte ei piira artikli 1 lõike 2 punkti c kohaldamist.

IV PEATÜKK

DISKRIMINEERIMISKEELD ~~DISKRIMINEERIMISEST HOIDUMINE~~ JA AUS KAUBANDUS

Artikkel 11~~10~~

Diskrimineerimiskeeld~~Diskrimineerimisest hoidumine~~

1. Dokumentide taaskasutamise tingimused ei tohi olla võrreldavate taaskasutamisviiside osas diskrimineerivad ☒ , seda ka piiriülese taaskasutuse puhul ☒ .
2. Kui avaliku sektori asutus kasutab dokumente oma äritegevuses, mis ei kuulu tema avalik-õiguslike ülesannete alla, kohaldatakse selleks tegevuseks dokumentide andmisel samu tasusid ja muid tingimusi, mis kehtivad teistele kasutajatele.

Artikkel 12~~11~~

Ainuõiguste andmise keeld

1. Dokumentide taaskasutamine on avatud kõikidele potentsiaalsetele turul tegutsejatele, ka juhul, kui üks turul tegutseja juba pakub nendel dokumentidel põhinevaid lisandväärtusega tooteid. Dokumente valdavate avaliku sektori asutuste ⇒ või riigi osaluselga äriühingute ⇐ ja kolmandate isikute vaheliste lepingute ega muude kokkulepetega ei tohi anda ainuõigusi.
2. Kui aga ainuõigus on vajalik, et pakkuda teenust avalikes huvides, vaadatakse kõnealuse ainuõiguse põhjendatus korrapäraselt läbi, kusjuures igal juhul vaadatakse see läbi iga kolme aasta järel. Pärast käesoleva direktiivi jõustumist sõlmitud ainuõiguste kokkulepped ⇒ tehakse avalikult kättesaadavaks vähemalt kaks kuud enne nende jõustumist. Selliste kokkulepete lõplikud tingimused ⇐ peavad olema läbipaistvad ja need ☒ tehakse avalikult kättesaadavaks ☒ ~~avalikustatakse~~.

Käesolevat lõiget ei kohaldata kultuurivarade digiteerimise suhtes.

~~32a.~~ Erandina lõikest 1 ei ületa kultuurivarade digiteerimisega seotud ainuõiguste kestus üldiselt kümmet aastat. Juhul kui see ajavahemik ületab kümmet aastat, vaadatakse selle kestus 11. aastal ja vajaduse korral pärast seda igal seitsmendal aastal läbi.

Esimeses lõigus osutatud ainuõiguste kokkulepped peavad olema läbipaistvad ja need avalikustatakse.

Kui kultuurivarade digiteerimiseks on antud esimeses lõigus osutatud ainuõigus, antakse asjaomasele avaliku sektori asutusele kokkuleppe osana digiteeritud kultuurivarade tasuta

koopia. Kõnealune koopia tehakse ainuõiguste kestuse lõppemisel taaskasutamiseks kättesaadavaks.

↓ uus

4. Õiguslikud ja praktilised kokkulepped, millega ei anta selgelt ainuõigust, kuid mille eesmärk on piirata või mille kohta võib mõistlikult eeldada, et need piiravad dokumentide kättesaadavust taaskasutamiseks muute üksuste poolt kui kokkuleppes osalev kolmas isik, tehakse avalikult kättesaadavaks vähemalt kaks kuud enne seda, kui need jõustuvad. Selliste kokkulepete lõplikud tingimused peavad olema läbipaistvad ja need tehakse avalikult kättesaadavaks.

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõige 10
punkt c (kohandatud)

~~3. Ainuõiguste kokkulepped, mis on olemas 1. juulil 2005 ja mis ei kvalifitseeru lõikes 2 sätestatud erandiks, tuleb lõpetada lepingu kehtivuse lõppemisel või igal juhul hiljemalt 31. detsembril 2008.~~

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõike 10
punkt d (kohandatud)

~~54. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, lõpetatakse 17. juulil 2013 olemas olevad ainuõiguste kokkulepped, mis ei kvalifitseeru lõikes 2 või 32a sätestatud erandiks, lõpetatakse lepingu lõppemisel või igal juhul hiljemalt 18. juulil 2043.~~

↓ uus

V PEATÜKK

VÄÄRTUSLIKUD ANDMESTUD

Artikkel 13

Väärtuslike andmestute nimekiri

1. Käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks võtab komisjon vastu väärtuslike andmestute nimekirja nende dokumentide hulgast, mille suhtes kohaldatakse käesolevat direktiivi, koos nende avaldamise ja taaskasutamise korraga.

2. Need andmestud tehakse rakendusliideste kaudu masinloetavas vormingus tasuta kättesaadavaks. Taaskasutamise tingimused peavad olema kooskõlas avatud standardite litsentsidega.

3. Erandkorras ei kohaldata lõikes 2 osutatud tasuta kättesaadavust riigi osalusega äriühingute väärtuslike andmestute suhtes, kui artikli 13 lõikes 7 osutatud mõjuhindamine näitab, et

andmestute tasuta kättesaadavaks tegemine põhjustab asjaomastel turgudel märkimisväärsed konkurentsimoonutusi.

4. Lisaks lõikes 2 sätestatud tingimustele võib komisjon kindlaks määrata muud kohaldatavad üksikasjad, eeskätt

a. taaskasutamise tingimused;

b. andmete ja metaandmete vormingud ning nende avaldamise ja levitamise tehnilised üksikasjad.

5. Lõikes 1 osutatud nimekirja valitakse andmestuid lähtuvalt nende potentsiaalset luua sotsiaal-majanduslikke hüvesid, kasutajate arvust ja tulust, mida nende abil võib luua, ning sellest, kui hästi saab neid kombineerida teiste andmestutega.

6. Komisjon võtab käesolevas artiklis osutatud meetmed vastu delegeeritud õigusaktiga vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 290 ning artiklis 14 kehtestatud korras.

7. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist teeb komisjon mõju hindamise, kaasa avatud kulude-tulude analüüsi, ning tagab, et õigusakt täiendab olemasolevaid sektoripõhiseid õigusakte selles osas, mis puudutab käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate dokumentide taaskasutamist. Riigi osalusega äriühingute valduses olevate väärtuslike andmestute osas pööratakse mõju hindamise käigus erilist tähelepanu riigi osalusega äriühingute rollile konkurentsipõhises majanduses.

↓ 2003/98/EÜ

VII PEATÜKK

LÖPPSÄTTED

↓ uus

Artikkel 14

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artiklis 13 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates [direktiivi jõustumise kuupäev]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist uuendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 13 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon iga liikmesriigi määratud ekspertidega järgides põhimõtteid, mis on sätestatud 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 13 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

↓ 2003/98/EÜ (kohandatud)

Artikkel 15~~12~~

Rakendamine ☒ **Ülevõtmine** ☒

1. Liikmesriigid jõustavad ~~käesoleva direktiivi~~ ☒ artiklite [...] ☒ täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid ~~1. juuliks 2005~~ ☒ [kuupäev] ☒ . Liikmesriigid ☒ edastavad kõnealuste meetmete teksti ☒ ~~teatavad nendest~~ viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. ☒ Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. ☒ Sellise viitamise viisi ☒ ja kõnealuse märkuse sõnastuse ☒ näevad ette liikmesriigid.

☒ 2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastuvõetud põhiliste riiklike õigusnormide teksti. ☒

↓ 2013/37/EL artikli 1 lõige 11
(kohandatud)
⇒ uus

Artikkel 16~~13~~

Läbivaatamine ☒ **Hindamine** ☒

1. Komisjon ~~viib enne 18. juulit 2018 läbi~~ ☒ hindab ☒ käesoleva direktiivi kohaldamiste ~~läbivaatamise~~ ⇒ mitte varem kui neli aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäeva ⇐ ning esitab ☒ aruande hindamise peamiste tulemuste kohta ☒ ~~selle tulemused~~ Euroopa Parlamendile, ja nõukogule ~~koos võimalike direktiivi muutmise ettepanekutega~~ ⇒ ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele. Hindamine toimub

kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega⁵². Liikmesriigid esitavad komisjonile kõnealuse aruande koostamiseks vajaliku teabe ⇐.

~~2. Liikmesriigid esitavad iga kolme aasta järel komisjonile aruande avaliku sektori valduses oleva taaskasutatava teabe kättesaadavuse, kõnealuse teabe kättesaadavaks tegemise tingimuste ja õiguskaitsetavade kohta. Aruanne avalikustatakse ja liikmesriigid viivad selle põhjal läbi artikli 6 rakendamise läbivaatamise, eriti piirkulusid ületava tasu võtmise osas.~~

~~23. Lõikes 1 osutatud läbivaatamise objekt on eelkõige direktiivi kohaldamisala ja mõju, sealhulgas ☒ käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate ☒ avaliku sektori dokumentide taaskasutamise suurenemise ulatus, tasu võtmise põhimõtete ja ametlike õigusloomeliste ja haldusdokumentide taaskasutamise mõju, ⇐ muude üksuste kui avaliku sektori asutuste valdusse kuuluvate dokumentide taaskasutamine, ⇐ andmekaitse-eeskirjade ja taaskasutusvõimaluste koostoime ning täiendavad võimalused siseturu nõuetekohase toimimise ja Euroopa infosüsteemide ⇐ andmepõhise majanduse ⇐ arengu parandamiseks.~~

Artikkel 17

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2003/98/EÜ, mida on muudetud I lisa A osas osutatud direktiiviga, tunnistatakse kehtetuks alates [artikli 15 lõike 1 esimeses lõigus osutatud kuupäevale järgnev päev], ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa B osas osutatud direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtpäevadega.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt II lisas esitatud vastavustabelile.

↓ 2003/98/EÜ (kohandatud)

Artikkel ~~18~~¹⁴

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub ☒ kahekümnendal ☒ päeval ☒ pärast ☒ selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel ~~19~~¹⁵

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

⁵² SWD (2017)350

Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*